Barış Bıçakçı

Aramızdaki en kısa mesafe

Aramızdaki En Kısa Mesafe

BARIŞ BIÇAKÇI 1966’da Adana’da doğdu. Hüseyin Kıyar ve Yavuz Sanalioğlu ile birlikte, Ocak 1994 ve Ekim 1997 tarihlerinde iki şiir kitabı yayımladı. İletişim Yaymîa-n’nca yayımlanan diğer kitapları: *Herkes Herkesle* **Dostmuş** *Gibi* **(2000)** *Veciz* **Sözler (2002),** *Bizim Büyük Çaresizliğimiz* **(2004),** *Baharda Yine Geliriz* **(2006) ve Bir** *Süre Yere Paralel Gittikten Sonra* **(2008).**

iletişim Yayınlan 914 ® Çağdaş Türkçe Edebiyat 126 ISBN-13: 978-975-05-0148-7

1. BASKI 2003, İstanbul

2. BASKI 2009, İstanbul

EDİTÖR Can Cankoçak - Murat Gültekingil KAPAK Utku Lomlu

KAPAK *FOTOĞRAFI* **İletişim Yayınlan Arşivi** *UYGULAMA* **Hüsnü Abbas** *DÜZELT!* **Serap Yeğen BASKI ve** *CİLT* **Sena Ofset**

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11 Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları

BİnbirdirekMeydanı Sokak iletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 * Faks: 212.516 12 58

e-mail: üetisim@iletisim.com.tr ® web: w\vw.iletisim.com.tr

BARIŞ BIÇAKÇI

Aramızdaki En Kısa Mesafe

Camı Kapatır mısınız Lütfen!

Babamın nerede olduğunu bilmiyorum.

Annemin nerede olduğunu biliyorum, annem hastanede.

“Hayır,” diyor ağabeyim, “Hastane değil orası, doğumevi 1* Babamın nerede olduğunu o da bilmiyor. Sakasını kafesinden çıkarıp okşuyor. O zaman ben ağlamaya başlıyorum. Dikiş makinesinin durduğu odaya koşuyorum. Kapıyı kapatıyorum. Aynanın karşısında ağlıyorum. Ağzım çarpılıyor. Burnum akıyor. Gözlerim kırmızı oluyor.

İsketem pencereden uçtu gitü. Pencereyi ben açtım.

Teyzem burnumu siliyor. Adana’dan geldi. “Ağlama artık,” diyor. "Kim bilir, belki de bahçedeki ağaçların birinde-dir.” Burnumu siliyor. “Üstelik isketenin yerine küçücük bir kardeş getirecek annen sana.”

Pencereden dışan bakıyorum. Kedi görünce ağlıyorum. Ağabeyim, “Çoktan yemiştir onu kediler,” dedi. Benim suçlu olduğumu söyledi.

Kalbim acıyor.

Civcivler öldüğünde de böyle oldu. Çok ağladım. Neden öldüklerini anlamadım. Ağabeyim de anlamadı. Tahtalardan yaptığımız bahçeyi bozdu. Tahtaları yatağının arltma koydu. Gazetenin üzerinde yan yatan civcivleri ne yapacağımızı sorduk.

“Çöpe atacağız!* dedi babam.

Annemle babam tartıştı. Babam sesini yükseltti.- Annem üzüldü.

Bir akşam babam saka ile isketeyi getirdi.

Saka ağabeyimin oldu, iskete benim. İskete biraz küçüktü. Ağabeyim ona iyi bakmam gerektiğini söyledi. Babam bize kuşlarımızı nasıl besleyeceğimizi, sularım nasıl koyacağımızı anlattı.

“isterseniz kafeslerinden çıkarıp evin içinde uçurabilirsiniz, ama pencereleri kapalı tutun,” dedi.

Bir sabah kafesin kapısını açtım. İlk defa. Sonra da koltuğa* çıkıp pencereyi açtım. Annem mutfaktaydı. Ağabeyim okula gitmişti.

İsketem kapıyı açtığımı gördü. Kafesin içinde oradan oraya uçtu. Sonra kafesten çıktı. Zıplayıp çıktı. Hemen pencerenin kenarına kondu. Bir kere öttü, tülün altında kayboldu.

Annem salona geldi, "Ne oldu nereye bakıyorsun?" dedi. Omuzlarımdan tutup koltuğa oturttu. Su içirdi. Kolonya döktü...

Annem hastanede.

Teyzem annemi ve küçük kardeşimizi almaya gideceğimizi söylüyor. Otobüse binecekmişiz. Biletçiye parayı ben verecekmişim. Dönerken taksiyle gelecekmişiz. Kalbim çarpıyor. Ağabeyim daha önce de taksiye bindiğimizi söylüyor. Ben bilmiyorum. "Sen o zaman çok küçüktün," diyor ağabeyim.

Otobüsten inince teyzem elimden tutuyor. Ağabeyim önümüzde yürüyor. Bazen dönüp bize bakıyor. -

Bir caddeye geliyoruz. Karşıya geçmek için bekliyoruz. Teyzem ağabeyimin de elinden tutuyor, çünkü çok araba var.

Bir bahçeye giriyoruz. Ağaçların altında insanlar duruyor. Bekliyorlar.

Teyzem, "Bakın, anneniz işte orada!" diyor. Kalbim çarpıyor. Gösterdiği yere bakıyoruz, yukarıya. Annem pencerede, bize el sallıyor. Gülüyor. Mavi elbise giymiş.

Biraz sonra kucağında kardeşimle geliyor. Eğilip onu bize gösteriyor. Ağabeyim ve ben bakıyoruz, "Daha küçücük, kuş kadar," diyor annem. Ağabeyimin konuşmasını bekliyorum. Konuşmuyor. Teyzemin elindeki çantalardan birini alıyor.

Bir çanta da ben alıyorum. Yürürken dizlerim çantaya

vuruyor.

Teyzem el sallıyor. Bir taksi duruyor. Annem “Gerek yoktu,” diyor.

Taksinin arka koltuğuna annemle biz oturuyoruz. Teyzem öne oturuyor.

Taksi gitmeye başlayınca kardeşim annemin kucağında kıpırdanıyor, yüzünü buruşturuyor. Ağzını açıyor, bir ses çıkarıyor.

Başımı şoförün omzuna dayayıp, “Camı kapat!” diyorum.

Teyzem bağırmamamı, kibar konuşmamı söylüyor.

Annem başımı okşarken, “Camı kapatır mısınız lütfen,” diyorum.

Şarkı Bitmeden

Her yerde şarkı çalıyor. Havuzun kenarında. Ağabeyim ağaçlardaki hoparlörleri gösteriyor. Ben göremiyorum.

Havuzda renkli ışıklar var.

“Köprünün ışıklan suya vuruyor,” diyor annem.

Köprüye bakıyorum. Köprünün ışıklan çizgi çizgi. Mor, san, sonra mavi, kırmızı, yeşil. Dizilmişler. Lunaparka doğru. Önce yukarı çıkıyorlar çıkıyorlar, sonra aşağıya iniyorlar karşı tarafa.

Havuzda başka ışıklar da var. Hareket ediyorlar.

“Lunaparkın ışıklan,” diyor ağabeyim. Parmağıyla ışıkları gösterip sayıyor: “Dönme dolap, atlı karınca, zincirli salıncak, bugi bugi.”

Hepsine binmek istiyorum.

Kırmızı ışığa bakıyorum, sonra turuncuya, yeşile, beyaza...

Beyaz hiç yerinde durmuyor. Oradan oraya koşuyor. Öteki renklere dokunup kaçıyor. Bazen üzerlerine basıyor. Yaramazlık yapıyor.

“Yaramazlık yapma seni havuzdan çıkarırım!”

Korkmuyor. Renklerin arasında koşmaya devam ediyor.

“Tıkırdayan tenekeye veririm seni!”

Şimdi korkuyor işte. Çünkü tıkırdayan teneke çok korkunç. Beni korkutuyor. Geceleri. Ağabeyim uyuyor. Kardeşim uyuyor. Ben uyumuyorum. Annem ve babam ölecek mi diye düşünüyorum. Uyumuyorum. O zaman tıkırdayan teneke geliyor. Önce bir tıkırdıyor, “Ben geldim, tık tık tık, ben geldim!” diyor. Sonra tıkır tıkır...

Ben de annemin babamın yanma gidiyorum. Ölecekler diye korkuyorum. Onları uyandırıyorum.

“Ben korkuyorum, uyuyamıyorum,” diyorum.

Annem terastaki eşyaların rüzgârda ses çıkardığını söylüyor. Biliyorum.

Babam, “Gel gidip bakalım,” diyor.

Terasa çıkıyoruz. Babam karanlık köşeye gidiyor. Boş bir tenekeyi kaldırıp bana gösteriyor. Eliyle tenekeye vuruyor. Yere koyup üstüne çıkıyor. Bana uzatıyor, “Sen de tut!”

Yüzüne bakıyorum. Gülüyor. Ama hemen kızabilir. Tenekeyi tutuyorum. Teneke kokuyor.

Annem, “Seni götürdükleri gece...” diye bir şeyler anlatıyor babamın kulağına. Başımı başka tarafa çeviriyorum.

Babamı götürdüler. Gece. Bizim odamızın da ışığını yaktılar. Ağabeyimle ben uyandık. Ama ben gözlerimi açamadım, beyaz beyaz ışıklar gördüm. Sonra annem geldi. Sesini duydum. “Çocukları uyandıracaksınız!” dedi onlara. Kardeşim ağlamaya başladı. Annem onu kucağına aldı.

Sabah olunca annem evi topladı. Yerdeki kitapları kaldırdı. Babamın arkadaşları geldi. Bize çikolata verdiler. Çikolata yedik.

Babam geri döndü. Bıyığı yoktu. “Askere mi gittin sen?” diye sordum ona. Güldü. Beni kucağına aldı. “Amma da büyümüşşün!” dedi, “Kocaman

olmuşsun!”

Büyüdüm tabii ben. Babamla bizim odanın kapısına gittik. Babam boyumu işaretledi. Dönüp baktım...

Ama babam yok, annem yok, ağabeyim yok, ağabeyimin ittiği kardeşimin arabası yok. Nereye gittiler?

Beni bıraktılar ve gittiler.

Havuzdaki ışıkların hepsi şimdi yuvarlak oluyor. Bir adam neden ağladığımı soruyor. Ben de ona annemi ve babamı soruyorum.

“Gel benimle gidip bulalım onları,” diyor. Elimden tutuyor, “Şu hoparlörleri görüyor musun?” diyor ağaçlan gösterip, “Annenle babanı onlarla çağıracaklar.”

Yürürken herkes bana bakıyor. Ağladığım için.

Ağaçların altından yürüyoruz. Işıklı bir yere giriyoruz. Adam elimi bırakıyor. Bir kadınla konuşuyor. Kadın adımı soruyor. “Soyadını da biliyor musun?” Biliyorum tabii. Sonra annemin ve babamın adım soruyor. Saçları uzun. Saçlan-nı okşamak istiyorum. .

“Şimdi annenle babam buraya çağıracağız/’ diyor. Yanındaki mikrofona eğilip annemin ve babamın admı söylüyor. Onları çağırıyor. Gelmelerini istiyor. Sonra bir şarkı çalıyor.

“Ağabeyimle kardeşim de gelsin!” diyorum.

“Gelirler,” diyor, “ağlama sen, şu şarkı bitmeden gelirler.”

Meltem Sakızı

Babaannem bize geldiğinde çantasını dizlerinin üzerine koyar ve ağabeyimle bana para verir. Ağabeyime daha fazla verir.

Geçen gelişinde babaannemin verdiği parayla plastik top alacaktım. Büyük, mavi plastik top. Çizgileri siyah. Evdeki-lere de söylemiştim.

"Büyük plastik toplardan alacağım!”

Ama bakkala gidince kararımı değiştirmiştim. Her şeyi istiyordum. Her şeyi alabilirdim. Kaymaklı bisküvi, gofret, çikolata, şeker, sakız, gazoz, meyve suyu. Bakkal dopdoluydu. Renkli renkliydi. Bakkalda alabileceğim bir sürü şey vardı.

Eve döndüğümde babam topu sormuştu...

Babaannem bu gelişinde de bize para verdi. Çantasının üzerinde iki küçük şan bilye var. Bilyeleri parmaklarıyla birbirine doğru ittiğinde çantası açılıyor.

Babaannem bilyeleri itip çantasını açtı ve ağabeyimle bana para verdi.

Ağabeyim beni odaya çağırdı. Elimdeki parayı gösterip, “Geçen sefer babam ne kadar kızdı biliyorsun P dedi.

“Evet,” dedim, “top almadım diye.,. Şimdi top mu alayım?” “Hayır!” dedi ağabeyim, “Bence daha yararlı bir şey yap.” Düşündüm. Bir kutu Meltem Sakızı almaya karar verdim. Sakızları satacaktım. Biri söylemişti. Kutuyla almca ucuz oluyordu. Para kazanacaktım.

Çok heyecanlandım.

Bir kutu Meltem Sakızı aldım. Kutusu tenekedendi. Maviydi. Pırıl pırıldı. Kapağında bir kuğu vardı. Kocaman bir kuğu. Bembeyaz. Gölde yüzüyordu. Gölün kıyısı sazlıktı. Sazlıkta küçük kuşlar vardı. Uçuyorlardı. Bembeyaz kuğu tek başına, mavi sularda yüzüyordu.

Kutunun kapağını açınca güzel bir koku geliyordu. Sakızlar üst üste. Yan yana. Çok güzel görünüyorlardı. Kare biçimindeydiler. Hepsinin üzerinde de yine o beyaz kuğu. Yalnız başına yüzen kuğu.

“Tam kırk tane,” dedi ağabeyim. Kâğıt kalemle hesap yaptı. Tanesini kaça satacağımı söyledi.

Sakızları kutudan teker teker çıkarıp yeniden dizdim. Elimi kokladım.

“Bir tane çiğnesem!”

“Ama yalnızca bir tane!” dedi ağabeyim.

Resimli kâğıdı yırtmadan çıkardım. Yaldızlı kâğıdı açtım. Sakızı ortasındaki çizgiden kırdım, iki parçayı da ağzıma attım...

Ertesi sabah erkenden caddenin karşısındaki boş arsaya gittim. Orada bir minibüs var. Hep orada. Kırmızı minibüs. Minibüse yaslandım. Kutumun kapağım açtım. Geçenler görsün.

Sonra o geldi yanıma. Yüksel. Boyu benimkinden uzun. Yüksel’i sevmiyordum. Tırnaklarını boynuma batırıyordu. Bir gün bir kutu vermişti, “Aç bak içinde ne var!” demişti. Açmıştım. Kutunun içinde çişi vardı. Kutunun içine işemîşti.

Seymiyordum onu.

"Sakız mı satıyorsun?”

“Alacak mısın?” diye sordum. Yine boynuma tırnaklarını batıracak diye korkuyordum.

“Param yok ki!” dedi. “Sabah buradan kimse geçmez. Niye burada duruyorsun, çocuk bahçesinin oraya gitsene.”

Cevap vermedim.

“Sakız, sakız, diye bağırmazsan satamazsın!” dedi.

Bağırmadım.

O da minibüse yaslandı. Bekledi. Ayağıyla toprağı eşeledi. Toz kaldırdı.

Kimse sakız almadı.

Öğle olunca karnım acıktı. Yemek yemek için eve gitmeye karar verdim. Öğleden sonra gelip yine duracaktım.

“Kutunu niye boşu boşuna götürüyorsun, minibüsün altına saklasana. Nasıl olsa yine geleceksin,” dedi.

Eğilip minibüsün akma koydum kutumu. Ağlayacak gibi oldum.

Eve giderken ağlamaya başladım. -

Pul Biriktirenler

Kemal bazı pullarını dağıtacağını söyleyince çok heyecanlanmıştım. Benim sevdiğim o gizemli pul da belki dağıtacağı pulların arasındaydı! ■

Kemallerin evinin önüne gitmeden önce, kardeşimle iki albümdeki bütün pullarımızı çıkarıp yemek masasının üzerine yaydık. Albümleri yeniden düzenleyecektik. Bu işiîki-miz de çok seviyorduk. Sık sık yapıyorduk.

Halamın hediyesi olan kahverengi deri kaplı albüme her zamanki gibi en değerli pulları yerleştirmeye karar verdik. Bu kez Türk pullarıyla başladık. İlk sayfaya yine şehir pullarını koyduk. Önce benim çok hoşuma giden mor renkli Kütahya pulu, sonra da kardeşimin sevdiği açık yeşil renkli Mersin pulu. Bir sıraya dört tane koyunca ilk sayfa tamamen şehir pullarıyla doldu, ikinci sayfaya Atatürk pullarını yerleştirdik. En başa, üniformalı kılıçlı Atatürk, onun yanına da yaşlanmış yüzünün üzerine gençliğe hitabesi yazılı olan Atatürk. Trenin camından bakan Atatürk ile bir elini cebine sokmuş Atatürk pullarım sayfanın sonuna koyduk. Kardeşim yeni sayfaya Türk büyükleri pullarıyla başlamamızı istedi. Sokullu Mehmet Paşa’yı ilk sıraya yerleştirdik. Naima pulunu zarfından ayırmayı bir kez daha denedim, ama yırtılacak diye yine vazgeçtim.

Sonraki sayfalara Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin 50. Yılı pullarım» savaş gemilerini ve Türk Hava Yolları uçaklarını yerleştirdik. Sayfalardan birine Türkiye-Bulgaristan Demiryolu Bağlantısı puluyla başladık. Yanma Türkiye-lran Demiryolu Bağlantısı pulunu yerleştirirken, kardeşim pulun üstünde neden tren değil de gemi resmi olduğunu sordu. Ona geminin arkasına çizilmiş Van Gölü’nü gösterdim.

Çiçek pullarıyla kuş pullarına yine karşılıklı iki sayfa ayırdık. Renkleri benzediği için Hicretin 15. Yüzyılı pulunu İbni Sina'nın Doğumunun 1000.

Yılı pulunun yanma koyduk.

Türk pullan bitince sırasıyla Alman, Avusturya, Fransız, İngiliz ve Hollanda pullannı yerleştirdik. Böylece yan yana durmuş bize bakan bir sürü kadm ve erkek oldu. Bir çelen-gin ortasında bir çekiç ve bir pergel resmi olan küçük Doğu Alman pullannı, kardeşimin isteği üzerine, üstünde yazan paralara göre değil renklerine göre dizdik.

Mavi karton kaplı ikinci pul albümüne yine değersiz ve fazla olan pulları koyduk. İşimiz bittiğinde Kemallerin evinin önünde toplanma saati gelmişti.

Kemal ile aynı sınıftaydık. Arada sırada birbirimizin pul albümlerine bakıyorduk. Pullannı öve öve bitiremiyordu. Değerli bir pul gösterirken, gol attığı zamanlardaki gibi ellerini yumruk yapıp karama dayıyor ve “Ho, ho, ho, ho!” diye gülerek zıplıyordu. Bizim iki pul albümümüz, onunsa tam beş albümü vardı. Pulları tutmak için özel cımbız, incelemek için de büyüteç kullanıyordu. Albümlerinden birinin ilk sayfasına tek bir pul koymuştu. Üzerinde en eski telefonla en yeni telefonun yân yana resmi olan bir Finlandiya pulu. Damgasızdı. Kemal çok değerli olduğunu söylüyordu. Fareye benzeyen, uzun ve kalın kuyruklu bir hayvan ile kırmızı bir kuşun olduğu Avustralya pullarını kardeşim çok sevmişti. Üzerinde kuyruğu ve sırtı dikenli bir dinozor resmi olan Kenya pulu, saksının içinde küçücük bir ağaç resmi olan Tayland pulu, karlı dağlarıyla bir İsviçre pulu, bisikletlerine binmiş bir kadınla bir erkeğin resmi olan bir İngiliz pulu gerçekten güzeldi. Ama ben en çok yolda yürüyen iki kişinin pulunu seviyordum. Etekli bir kadın ve çanta taşıyan bir erkek. Yalnızca ayaklan ve yere düşen gölgeleri görünüyordu. Alman puluydu. Gizemli bir puldu.

Pul albümlerimizi kitaplıktaki yerlerine yerleştirip sokağa çıktığımızda, başlarım kaldırmış, Kemallerin ikinci kattaki evine bakan on kadar kişi gördük. Kemal elinde süt bardağıyla pencereye çıktı. Sabırlı olmamızı söyleyerek sütünü içti! Bitirince, önceden albümden çıkardığı pulları avuç avuç savurdu. Bir sürü pul havada uçuşuyor, ellerimizi havaya kaldırmış tutmaya çalışıyorduk. Pulları havada yakalamak için peşlerinden koşmamız gerekiyordu.

Kaim gözlüklü adamlar, kafasına tuğla düşen kasklı işçiler, meclis binasına benzeyen binalar, yan dönmüş kraliçeler... Kızılay Gençliği pulları... Kalkınma Planı pullan.,. Sahte tırtıklı pullar... Damga pullan... Kardeşimle, başımız ve ellerimiz yukarıda, en değersiz, en kötü pulların peşinden koşuyor, durmadan birbirimize çarpıyorduk.

Say dam **Caddea i'nde** Âk§ **a m**

£6 üneş Saydam Caddesi’nin üzerinde kimsenin gül-

\J mediği bir şaka gibiydi,” dedi ağabeyim her zamanki neşeli haliyle. Hakan gülümsedi; ben ağabeyimin ileride büyük bir yazar olacağını düşündüm yine.

“Hava öyle sıcaktı ki denizin tuzu sırtımızda bir pişmanlık gibiydi,” dedi ağabeyim. Hakan birden durup çantamı yere koydu. Omuzlarını geriye atarak, sonra da kollarını öne uzatarak rahatlamaya çalıştı. İşe yaramadığım anlayınca elini gömleğinin altına soktu, gözlerini kısarak sırtım, göğsünü, karnını uzun uzun kaşıdı. Yola çıkmadan son bir kez denize girmek istemiş, duş almadan, ıslak mayomuzun üzerine pantolonlarımızı giyip atlamıştık otobüse.

Şimdi bütün vücudumuz kavruluyor, geriliyordu. Kaşlarımızda, almmızda, kollarımızdaki tüylerin üzerinde tuz taneleri vardı.

Küçük Saati geride bırakmış, Saydam Caddesi boyunca yürüyorduk. Manifaturacıların, baharatçıların, eczanelerin, tatlıcıların, kasapların, fırınların beyaz tentelerinin altında. Çantamı sırtıma atmıştım, sırtım terliyordu, kaşınıyordu.

Caddede, dükkân önlerinde insanlar vardı, ama hiç kıpırdamıyorlardı sanki, ses de çıkarmıyorlardı. Kilis Çarşısı’nm girişi bile sessizdi. Çarşının içinden bir yerlerden “Çay çayl Çay içen çayl” diye bağıran çaycının sesi geliyordu yalnızca. Ağabeyim Hakan’a çarşının ne kadar güzel, hareketli bir yer olduğunu anlatmaya başladı. .

“Ama akşam gelmek gerek buraya. Bütün cadde perdesini akşam olunca açar, o zaman başlar gösteri!”

Şalgamcmm önünden geçerken ağabeyimin haklı olduğunu düşündüm. Camekânmda rengârenk turşu kavanozlarının sıralandığı dükkân daha açılmamıştı bile. Caddede mavi arabasıyla tek bir bici bicici, tahta kutusuna vura vura “Eskimo buz!” diye bağıran tek bir eskimocu, çıngırağım sallayarak sırtında koca güğümüyle dolaşan tek bir aşlama-cf görünmüyordu. Kebapçılar sokağa çıkardıkları mangallarım yakmamışlardı, şirdancılarm durduğu köşe boştu, çizgi roman satanların tezgâhlan kapalıydı ve ağabeyim durmadan olmayan şeyleri anlatıyordu Hakan’a.

“Sen bir de akşam gör burayı!”

Ağabeyim böyle söyledikçe heyecanlanıyor, sabırsızlanıyordum.

58. Sokak’m köşesine geldiğimizde üçümüzün de yüzü kıpkırmızıydı. Sokağa girdik. Ağabeyimle hemen berbere baktık. Kapalıydı. Dedem çoğunlukla berberin önünde tavla oynardı. Üst kattaki dişçiyle. Yukarı baktık, muayenehanenin penceresi de kapalıydı.

“İhtiyarlar için erken olduğu kadar tehlikeli de bir saat,” dedi ağabeyim.

Berberin karşısmdald arsaya baktım, orası da boştu. Kerestecinin önünde otomobil lastikli iki at arabası arka arkaya duruyordu.

“Atın kuyruğu eski bir duvar saatinin sarkacı sanki.”

İstiflenmiş kerestelerden güzel bir koku yayılıyordu; yan-larmdan geçip bahçe duvarlarının dibinden yürüyerek dedemlerin evinin aralığına girdik. Bahçenin kararmış ahşap kapısının üzerinde pırıl pırıl bir plaka asılıydı. Dedemin taksisinin plakasıydı bu. Hiç kaza yapmadan emekli olduğundan dedeme bir kol saati bir de taksisinin süslü bir plakasını hediye etmişlerdi.

Kapıya üçümüz birden yumruklarımızla vurduk. Açılmasını beklerken ağabeyim Hakan’a küçük dayımdan söz etti: Uzun boyu sayesinde kapının üzerinden bahçeyi görebiliyordu. Eve geldiğinde, çenesini kapının üstüne dayıyor ve “Meleklerim ben geldim! ” diyordu.

“Bunu anlatmıştın,” dedi Hakan kolunu kaşıyarak.

Bahçeden anneannemin sesi geldi; Arapça bir şeyler söylüyordu.

“Biziz anneanne biziz,” dedi ağabeyim.

“Siz kim?” diye sordu anneannem kapının mandalını kaldırırken.

Bizi buruşuk dudaklarıyla yanaklarımızdan öptü, üçümüzün de yanakları ıslandı.

Ağabeyim Hakan’ın sınıf arkadaşı olduğunu, Mersin’e gençlik kampına gittiğimizi, Ankara’ya dönmeden onu ve dedemi görmek istediğimizi, gece kalıp sabah yola çıkacağımızı anlattı. Sonra bunları bir de uydurduğu Arapça sözcüklerle söyledi. Anneannem önce güldü ardından Arapça bir şeyler söyleyip sessiz sessiz ağlamaya başladı.

Bahçede, dut ağacının altındaki masaya oturduk. Ben divana, ağabeyimle Hakan tahta sandalyelere.

Anneannem mutfağa gitmişti hemen. Mutfak alt kattaki odanın bir köşesindeydi. Kapısı doğrudan bahçeye açılan bu oda anneannemle dedemin yaşadıkları odaydı aynı zamanda.

Az sonra elinde büyük bir tepsiyle geldi anneannem. Cam kâselerin içinde katma ile buz gibi karpuz getirmişti.

Ağabeyim Hakan’a katmanın ne olduğunu anlattı. Anneanneme dönüp dedemi berberin önünde göremediğimizi söyleyince, “Gelir, gelir,” dedi anneannem. Bize bakıp yine sessizce ağlamaya başladı.

Karpuzu da yedikten sonra, bahçenin bir köşesinde, tuvaletle banyonun bulunduğu kulübenin önünde hortumla yıkandık. Ağabeyim ve Hakan yıkanırken hortumu ben tuttum. Ucuna başparmağımı dayayıp hortumu havaya diktim, Fıskiye gibi oldu.

Derimiz yumuşadı, rahatladık. Basamakları gıcırdayan merdivenden ikinci kattaki odaya girdik. Dut ağacının dalları odanın kapısını neredeyse kapatmıştı.

İslak mayolarımızı çıkarıp kurulandık. Pencerelerde sarı perdeler vardı. Üçümüzün de uykusu geldi.

“Uyuyalım,” dedi ağabeyim, “böylece saatler yokuş aşağı yuvarlanır, bir bakmışız akşam olmuş. Ver elini Saydam Caddesi!”

Yokuştan aşağı yavaş yavaş yuvarlanırken uykuya daldım.

Ağzımın kenarına konup duran bir sinek yüzünden uyandım. Ağabeyimle Hakan uyuyordu. Terden sırılsıklam olmuş yataktan kalkıp odanm ahşap zeminine uzandım. Kararmış tahta kalasların arasından aşağıdaki odaya baktım. Aşağısı karanlıktı. Gözüm alışınca yerden bayağı yüksek yatağına oturmuş anneannemi gördüm. Çalar saati kuruyordu. O saat hep yataklarının başucunda dururdu. Yuvarlaktı. Ortasında bir tavuk ve birkaç civciv resmi vardı. Tavuk saniyede bir başını indirip küçük birer nokta olarak çizilmiş yemleri yiyordu.

Sokaktan simitçinin sesi geldi: “Kazan gevrek, kazan gevrek!”

Ağabeyim yattığı yerden “Bir tanıdığın selâmı gibi geçiyordu sokaktan simitçi,” dedi. Kalkıp giyindi. Hakan da uyanmış geriniyordu.

Aşağıya, bahçeye indik. Merdivenin korkuluğuna asılmış tütün yapraklarının kokusu iyice keskinleşmişti. Anneanneme, çıkıp Saydam Caddesi’nde gezeceğimizi söyledik. Üçümüz de çok heyecanlıydık.

“Size nohutlu patlıcan dolması yapıyorum,” dedi anneannem.

Caddeye doğru yürümeye başladık. Kerestecinin at arabaları gitmişti. Berberin önünde dedemi gördük. Dişçiyle tavla oynuyordu. Elini öptük. O da bizi yanaklarımızdan öptü. Gülümsüyordu. Altın dişleri görünüyordu. Ağabeyim kampı, Mersin'den gelişimizi, Ankara’ya dönerken uğradığımızı anlatıyordu ki, dedem kolumuzdan tutup bizi berbere soktu.

“Gelin sizi bir tıraş ettireyim!”

Ağabeyim kampa gitmeden tıraş olduğumuzu söyleyecek oldu ama berber Hakan’ı koltuğa oturtmuştu bile. Makas şakırdamaya başladı. Dedem mutlu

bir gülümsemeyle seyrediyordu, bizse sabırsızlıkla... Hakan’ın ensesi, kulaklarının arkası beyaz beyaz ortaya çıkıyordu. ^

Hakan’dan sonra ağabeyim oturdu koltuğa.

Dışarıya, karşıdaki arsaya baktım: Tüfekçi gelmişti. Hedef tahtasını kerestecinin duvarına dayamış, küçük taburesinde oturuyordu. Tüfeği iki koluyla birden kucaklamıştı. Müşteri bekliyordu. Kısa pantolonlu bir çocuk gelince, tüfeği kırdı ve arkasında mavi yeşil parlak tüy olan çividen mermileri yerleştirip çocuğa uzattı. Çocuk çömelip nişan aldı...

Ağabeyime baktım. Tıraşı bitmek bilmiyordu. Berber hâlâ çevresinde dönüp duruyordu.

Daha sırada ben vardım.

Bir iki kez hafifçe öksürdüm ve “Saydam Caddesi’nde akşam artık yalnızca uzak bir hayal!” dedim.

Seyirci

Tam altı defa prova yaptılar. Hepsi de öyle kötüydü ki, utancımdan öleceğim sandım.

Altı akşam hiçbirinin yüzüne bakamadan kollarımı kavuşturup oturdum. Onlar sahneye, yani tahtanın önüne çıkıyor, konuşuyor, bağırıyor, ellerini almlarma koyup şaşırıyor ya da birbirlerinin omuzlarında ağlıyor, onların yerine oturduğum yerde ben kızarıp bozarıyordum. Sıra bana geldiğinde her şey çok anlamsız görünüyordu. En başta da rolüm! Sahnenin solundan girip bankta tek başına oturan adamın karşısında duruyordum, onu tanıyormuş gibi dizine vuruyordum ve “Sanki bu dünyada ne olduysa siz yokken oldu bayım!” diyordum.

Adam da bana şaşkın şaşkm bakıyordu. Önce yüzüme sonra da sırtıma. Çünkü söyleyeceğimi söyledikten sonra girdiğim yerden sahneyi terk ediyordum. Bana kalırsa ters taraftan çıkardım, böylesi daha inandırıcı olurdu.

Yönetmen ilk üç provada bu sahnenin ne kadar önemli olduğunu anlatmıştı: “Bütün oyunun gerilimi en yüksek sahnesi. Oyunun kırılma noktası.”

Kırılma noktası... Doğrusu pek anlamıyordum. Bir çocuk parkta oturan tanımadığı bir adama neden böyle bir şey söylesin ki? *

“Saçmanın gerçeği ele geçirmesi var bu sahnede,” diyordu yönetmen.

Öte yandan söylediğim cümleyi seviyordum, yani sevmiştim. Bir kere gizemli bir şeydi. Gizemli şeyleri oldum olası severim. Bir de adamı şaşırtmak hoşuma gidiyordu. Küçük bir an için bile olsa ondan üstün biri gibi oluyordum.

Ama yönetmen benden hoşnut değildi. Dördüncü prova için smıfa doluştuğumuzda yanıma gelmiş ve provaların en az oyun kadar önemli olduğunu, herkesin çok küçük bile olsa rolünü ciddiye alması gerektiğini söylemişti. Bunları söylerken de kurşunkalemini dişliyordu. Daha doğrusu kalemin ucundaki silgiyi çevreleyen parlak san metali. Tüylerim diken diken olmuştu.

Diğerleri gibi olamıyordum. Ciddi olamıyordum. Bir sınıfta on-on beş üniversiteli ve ben. Bazıları babamın öğrencisiydi. Babam bir akşam gelip de tiyatroda küçük bir rol oynamayı isteyip istemediğimi sorduğunda, bunun yazar olmayı amaçlayan biri için iyi bir deneyim olabileceğini söylediğinde, hiç böyle bir rol ve bitmek bilmez provalar düşünmemiştim. Nedense gazete satan bir çocuk rolü hayal etmiştim. Gazetelerin adlarını bağıracak ve “Al Aydın Ağabey gazeteni!” diyerek, evinin önünde beni bekleyen bir adama gazetesini verecektim Sonra yine gazetelerin adlarını bağırarak sahneden çıkacaktım...

Diğerleri, öğrenciler iyi insanlardı, her fırsatta başımı okşuyor, bana babamı övüyorlardı. Normal biriyken, sandalyelerden birinde bacak bacak üstüne atmış oturuyorken, pencerenin önünde kalorifere yaslanmış duruyorken, tahtanın önüne çıkıp, “Yalan! Yalan bütün bunlar! Sen değilsin bu! Sen olamazsın!” diye bağmyor ya da “Bunun ne büyük bir kumar olduğunun farkındasınız herhalde doktor!" diyorlardı. Sonra yerlerine dönüyorlardı. Yönetmenin kalemini ısırmasına pek aldırmıyorlardı.

En kötüsü de provalardan sonra hep beraber çorbacıya gitmekti. Benim o saatte tek başıma eve dönmemi uygun bulmuyorlardı. Bu yüzden mecburen ben de gidiyordum onlarla.

Prova bitince yönetmen, "Haydi bakalım bir çorba içip biraz konuşalım," diyordu. Bence çok başarılıydı. Yani onun rolü de bu olsaydı, kimsenin söyleyecek tek sözü, "İnandırıcı olmak için önce senin inanman gerekir," biçiminde bir eleştirisi- olamazdı. Yönetmenin bu cümlesine ben hemen inanıyordum ve ağrıyan kalbimin üzerine elimi koyuyordum.

Çorba içerken önce oyundan konuşuluyordu. Yönetmen hepimize rolümüzle ilgili bir şeyler söylüyor, sonra da bizim konuşmamızı istiyordu. Gecenin sonuna doğru üniversitedeki olaylardan söz ediyorlardı.

Beni o ikisi götürüyordu eve. Dizine vurduğum adanla sevgilisi. Sevgilisinin mor bir beresi, tek parmaklı eldivenleri vardı. Saçları uzundu. Gözleri kocamandı. Doktorun kaçırılan kızım oynuyordu. Başrol gibi bir şeydi.

Minibüs durağına yaklaştığımızda hızlanıp biraz önlerinden yürüyordum. Onlardan ayrı oturmak istiyordum.

Yoksa üçümüz yan yana oturuyorduk. Doktorun kızı mor beresini çıkarıp başım adamın omzuna koyuyor ve bana, bu dünyada ne olduysa ben yokken olmuş gibi geliyordu.

Hala **Kızları** Radyosu

azlı işaretparmağıyla burnuma dokununca, "Hem baş

N

savcının hazırladığı iddianame hem de..." diye başlıyordum ki Zeynep uzanıp kulağımı büktü, ikisinin de çok sevdiği cızırtılı sesler çıkararak, gözlerimi çevirerek bir şarkıda durdum: "Ha ha hay dinleyin dostlar benim de artık bir sevgilim var. Hırsından çatlasın düşmanlar benim de artık bir sevgilim var." Neşeyle el çırpmaya başladılar. Nazlı ayağa kalkıp kollarını iki yana açarak birkaç kez çevremde

döndü.

Biraz sonra sıkıldılar; ikisi birden sağ kulağıma davrandı. Önce biraz cızırtı, sonra “Pamuk alanlarında hükümetin belirlediği...” Yine sağ kulağıma uzandılar, “Edremit Van'a bakar içinde...” Sonunda Zeynep dayanamayıp “Şarkı istemiyoruz!” dedi, burnuma bastı. Susup gözlerimi kapadım.

Kısa bir sessizlikten sonra, “Bir roman bir hikâye istiyoruz,” dedi.

Nazlı başıyla onayladı, “Ben o istekli kuşu istiyorum!”

“İstekli değil o, iskete kuşu!” diye düzeltti Zeynep; isteklerinin bana ulaşmasını sağlamak için burnuma iyice bastırdı.

“Kâmil Fikri’nin İskete’ adlı hikâyesini kaldığımız yerden okumayı sürdürüyoruz.”

Zeynep yüzükoyun yere dizlerimin dibine uzandı, Nazlı sol kulağımı büktü, sesimi yükselttim:

“Günler geçmiş ama çocuk isketesinden henüz bir haber alamamıştı. Pencerede bir tıkırtı duysa hemen cama koşuyor, kapı çaldığında bile yüreği ağzına geliyordu. Bazı geceler uyumadan önce haritayı açıp Sinop’un çok uzak olup olmadığını anlamaya çalışıyor... ” •

Nazlı burnuma bastı, “Sinop uzak mı?”

Zeynep onu azarladı, “Böyle saçma sorular için radyoyu kapatırsan hikâye bitmez ki! Sinop uzak tabii!” Ben itiraz etmeyince, “Hem de çok uzak!” diye ekledi ve burnuma dokundu.

“Ankara’dan Sinop’a giden yolun yokuş yukarı olduğunu düşünerek üzülüyordu. İsketesinin gücü yetecek miydi?

Böylece günler haftalar geçti. Çocuk çok sevdiği kuşunun ötüşünü, tüylerinin rengini, tek gözünü dikip bakışını neredeyse unutmaya başlamıştı. Bir gün sokakta saklambaç oynarken saklandığı yerde, bir bahçe duvarının arkasında, bir güvercin gelip omzuna kondu. Öyle korktu ki, neredeyse bağırarak kaçacaktı. Biraz sakinleşince güvercinin boynunda bir

mektup olduğunu gördü. Güvercini ürkütmekten çekinerek titreyen elleriyle mektubu aldı.

Mektup isketesinden geliyordu. Hemen orada okudu. Sevgili kuşu sağ salim Sinop'a varmıştı. Yolculuğu iyi geçmişti. Yüksekçe bir dağı aşarken bulutların içine girmiş ve hiçbir şey göremediği için biraz korkmuştu. Ama yolların, ağaçların, tepelerin yamaçlarındaki kırmızı kiremitli evlerin ve uçsuz bucaksız maviliğin güzelliği bambaşkaydı. Sonra deniz... Denizi de görmüştü. Daha doğrusu önce duymuştu. Kocaman bir çift kanadın çırpılışı gibiydi...

Çocuk isketesinin mektubunu okurken ötüşünü duyar gibi, tek gözünü dikip baktığını görür gibi oldu. Omzundaki güvercinin uçtuğunu fark etmedi. Güvercin, aç olup olmadığı sorulmadığı için biraz kırılmıştı. Ama çocuk bunu düşünemeyecek kadar heyecanlıydı.

Yine günler haftalar geçti. Çocuk artık güvercinleri gözler olmuştu. Bir sabah pencerede bir tıkırtıyla uyandı. Açıp baktı, boynunda mektupla bir güvercin duruyordu. Mektubu aldı, güvercine biraz beklemesini söyledi. Az sonra ekmek ve suyla geri döndü. Karnını doyurup parmağıyla başını okşadıktan sonra güvercini yolcu etti. Kalbi duracak gibiydi.

Yatağına uzandı, biraz sakinleşince mektubu okumaya başladı. İsketesi Edirne'ye gitmişti. Kıyı boyunca uçmak, bilse ne kadar güzeldi. Su ile toprak arasına bir çizgi çeker gibi. Denizin korkutucu bir güzelliği vardı, bütün kuşları çağırıyordu. Ama toprak daha dosttu, çağırmasına bile gerek yoktu, ağaçlan yeterdi.

İskete yolculuğunu, gördüğü yerleri öyle güzel anlatıyordu ki, çocuk defalarca okudu mektubu. İsketenin sağ kanadındaki hafif bir ağrıdan şikâyet ettiği cümleyi neden sonra fark etti. Ötüşüne benzeyen cümlelere kendini kaptırdığından bu şikâyeti, kavrayamamıştı.

Üçüncü mektup çocuğun ailesiyle çıktığı tatilden dönüşünde geldi. Daha doğrusu kim bilir ne zaman gelmişti de, evde kimsenin olmadığım gören güvercin balkona yuva yapmış, bekliyordu.

Mektup Balıkesir’den geliyordu. Marmara Denizi’nin altında pırıl pırıl yattığı uzun deniz yolculuğunu, güneşin ona eşlik edişini, denizle bir ırmağın birleştiği yerde konak-layışmı, sazlıklardaki arkadaşlarının muhteşem korosunu anlatıyordu. Mektup bütün bu güzel şeyleri gölgeleyen bir haberle bitiyordu. Sağ kanadındaki ağrılar artınca iskete bir veterinere gitmek zorunda kalmıştı. Veteriner ona, mektup yazmayı bırakmasını yoksa yakında kanadını hiç kullanamayacağını söylemişti. Kanatların yazmak için değil uçmak için olduğunu hatırlatmıştı. Dolayısıyla bir süre mektup yazamayacaktı.

Çocuk bu habere çok üzüldü, Hem kuşunun uçmasının tehlikeye girmiş olmasına hem de o güzel mektuplarını artık okuyamayacak olmasına.

Aradan aylar geçti. Çocuk gökyüzüne bakmamayı, güvercinleri gözlememeyi öğrendi. Mektupsuz her gün isketesinin iyileşmesi demekti. -Baharın başlarında bir gün okuldan dönerken çantasının üzerine beyaz bir güvercin kondu. Çocuk hemen anladı, sevinse mi üzülse mi bilemedi. Simitçiden bir simit alıp küçük parçalara ayırarak güvercine verdi. Onu yolcu etti. Koşar adımlarla eve gitti, mektubu okumaya başladı. İsketesi...”

Zeynep heyecanla atılıp sol kulağımı büktü.

“...bu kez hangi şehirde olduğunu yazmamıştı, çünkü bir kafesin içindeydi. Mektup yazmayı bıraktıktan sonra gerçekten de kanadındaki ağrı azalmıştı. Ama uçtuğu, gördüğü yerleri çocuğa anlatamamak bir süre sonra ona çok ağır gelmeye başlamıştı. ‘Sana anlatamadıktan sonra gördüklerim neye yarar!’ diyordu. Kafeste kanatlarına ihtiyacı olmadığından rahatça yazabilecekti. Sahibi arada sırada kafesini dışarı, bahçeye çıkarıyordu. Bahçe ilginç bir yerdi. Birkaç tane iğneyapraklı ağaç, bir asma ve pek çok çiçek vardı. Sahibi de ilginç biriydi. İhtiyar bir adam. Bastonla yürüyordu. ‘Sana ihtiyar adamı ve bahçeyi anlatan mektuplar yazabilirim. Hem kim bilir belki sahibim bir gün beni sana getirir,[1] diye bitiriyordu mektubunu.

Çocuk gözyaşlarını silerek mektubu yastığının altına koydu. Önünde yine beklemeyle geçecek günler, aylar vardı.”

Bir süre sustum. Sonra her zamanki melodiyi ıslıkla çalıp, "Kâmil Fikri[5]ıin İskete[1] adlı hikâyesi burada sona erdi. Yarm yeni bir programda buluşmak

üzere hoşça kalın,” dedim.

Zeynep iç çekerek burnuma dokundu.

“Bir daha anlat, hadi bir daha!” diye bağırarak burnuma atıldı Nazlı.

Ailemizin **6egimi**

Babam işsiz kalmıştı* Annemin maaşı geçinmemize yetmiyordu.

Önce anahtarlıklar geldi aklımıza. Babamların kapatılan derneğinin yaptırdığı deri kılıfı olan çıtçıtlı anahtarlıklar. Karton bir kutunun içinde babamın çalışma odasında duruyorlardı. *

Kardeşim eczaneden aseton aldı. Anahtarlıkların deri kılıfındaki demeğin adını ve amblemim silmek gerekiyordu. Beşimiz salondaki sehpanın çevresinde toplanıp silmeye başladık. Pek kolay çıkmıyordu. Annem ve babam durmadan konuşuyor, gülünç şeyler anlatıyorlardı. Bizi neşelendirmek istedikleri belliydi.

Babam, Cuma Pazarı’mn anahtarlıkları satmak için uygun bir yer olacağını düşünüyordu. Yılbaşı yaklaşıyordu ve bu anahtarlıklar bir yılbaşı hediyesi olabilirdi.

Cuma öğleyin okuldan dönünce üzerimi değiştirip bir şeyler atıştırdım ve anahtarlıkları bir naylon torbaya koydum. Evden çıkarken, babam gülümsemeye çalışarak “Hayırlı işler!” dedi.

Hava kararmcaya kadar pazarda dolaştım. Bir anahtarlığın çıtçıtını açıp elimde salladım ve “Yılbaşı için en güzel hediye!” diye bağırdım birkaç kez. Sonra yalnızca, “Hediyelik bunlar!” diye bağırmaya başladım. Böylesi pazara daha uygun gibi geldi bana.

Birkaç pazarcı, güldüklerini saklamaya çalışmadan, anahtarlıkların fiyatını sordu.

Akşam evde, tek bir anahtarlık satamamış olmamla ilgili kimse bir şey söylemedi.

Ertesi gün ağabeyim cumartesi kalabalık olur diye, Ulus’a, Heykel’e gitti. Yalnızca yedi tane satabildi.

Yılbaşı geçti. Anahtarlıkları kutusuna kaldırdık. Asetonun silip dağıttığı beyaz boya kahverengi derinin üzerinde fark ediliyordu.

Bir akşam yemek yerken kapı çalındı. Ev sahibi kirayı çok geciktirdiğimizi söyledi. Ertesi gün annemle babam giysilerini bir bavula doldurup bitpazarmda satmaya gitti.

Boza yapıp satma düşüncesi kimindi bilmiyorum. Bu düşünce de heyecan ve neşeyle karşılandı. Hemen bulgur ıslatıldı. Kardeşim caddedeki pastaneden bir bardak boza aldı. Annem bulguru haşladı, tahta kaşıkla eze eze süzgeçten geçirdi. Şeker ve vanilya koydu, pastaneden aldığımız bozayı ekleyip, “Üç gün sonra hazır,” dedi.

Üç gün boyunca günde birkaç kez bozayı karıştırdık. Kardeşim bu işi çok sevmişti. Babamın anlattığı bir hikâyeden akimda kalanı söyleyip duruyordu: “Allah’ın bulguru, Allah’ın bulguru!”

Cumartesi günü öğle saatlerinde annem bozanın olduğunu haber verdi. Toplanıp birer bardak içtik. Babam, yüzünde ciddi bir ifadeyle, güzel olduğunu söyledi, “Belki şekeri biraz daha fazla olabilirdi,” dedi. Annemle ikimiz bir huniyle bozayı bir bidona doldurduk. Kardeşim hunideki bozayı parmağıyla sıyırdı.

Boza bidonunu buzdolabına koyduk. Tarçın ve leblebi aldık. Babam her şeyin tam olmasını istiyordu. Bozanın bardağım kaça satacağımızı ve gecede kaç bardak satarsak ne kadar kazanacağımızı hesapladık.

Akşam dokuzda ağabeyimle, annemin tembihlediği gibi, sıkı sıkı giyinip hazırlandık.

“Tarçını unutmayın!” dedi babam. Paltomun cebinden çıkarıp gösterdim. “Keşke bir tuzluğa koysaydınız,” dedi. Sinirli olduğu sesinden anlaşılıyordu. Tam çıkarken, bize baktı ve burun deliklerini şişirip başını iki yana salladı.

Dışarısı soğuk ve sessizdi. İçimi bir sıkıntı kapladı. Kimsenin, bizim gibi iki çocuğa güvenip boza almayacağını, sokaklarda yapayalnız dolaşıp duracağımızı düşündüm.

Caddeyi geçip Bahçelievler tarafında dolaşmaya karar verdik. Bidonu ağabeyim taşıyordu. Caddeye paralel ilk sokağa girdiğimizde dönüp bana baktı ve sonunu uzatarak “Boza!” diye bağırdı.

Sesinin kalın çıkması çok hoşuma gitti, içimi rahadattı. Aynı geceleri sokaktan geçen bozacılar gibiydi.

bam. Sinirli görünüyordu. Kısa kollu gömleğinin bütün düğmeleri açıktı. Beyaz kıllarla dolu göğsünü kaşıyor, evin içinde dolaşıp duruyordu.

Öğleden sonra hazırlıklara başladık. Herkes ne yapacağını biliyor gibiydi. Babaannem salonda sırtını güneşe vermiş bulgur ayıklıyor, annem mutfakta sebze yıkıyordu. Babam bakkaldan alınacak şeylerin bir listesini verdi.

isafirlerimizin yediye doğru geleceğini söyledi ba

M

Bakkala giderken akşamın güzel geçip geçmeyecğini düşünüyordum. Babamın sinirli hali ve telaşı bana da bulaşmıştı..

Dört kişi gelecekti. Necdet Amca, Nur Teyze, kızları Oya ve Aylin. Oya ile ben yaşıttık. Aylin ise daha beş yaşındaydı. Odamın duvarına pastel boyayla yaptığı bir resmi asmıştım. “nAyli” diye imzalamıştı resmi. Kâğıdın kenarından yazmaya başlayınca ismini sığdıramamıştı. Kaşlarının üzerine düşen kısa san saçları vardı.

Bakkaldan döndüğümde babaannem yemek masasına geçmiş bulgurla kıymayı yoğuruyordu. Bluzunun kollarını dirseğinin üzerine kadar sıyırmıştı. Bir süre yanında durup küçük kahverengi beneklerle dolu ellerini ve kalın, bol damarlı bileklerini seyrettim. Yüzüğünü çıkarıp televizyonun üzerine koymuştu. Babamla salonun bir köşesine, yere bir örtü sermeyi konuşuyorlardı. Babaannem içliköfteyi yerde daha rahat yapacağını söylüyordu. Annem gidip yatak odalarından açık mavi bir pike getirdi.

İkiye katlayıp salonun ortasında durdu. “Nereye sereyim?” der gibi baktı önce babama sonra babaanneme. L şeklindeki salonumuzun her iki tarafını da gören köşesine sermeye karar verdiler. Ben de odamızdan iki büyük yastık getirdim. Küçükken bir tekini bile kolay kolay kaldıramazdık. Ağabeyimle yastığı yere koyar, önünde durup kollarımızı hafifçe iki yana açarak haltercilik oynardık. Şimdi kardeşimiz oynuyordu bu oyunu.

Babaannem yerine yerleşip içliköfteyi yoğurmaya devam etti. Annem mutfakta soğanla kıymayı kavuruyordu. Biz de kardeşimle masayı düzenlemeye giriştik. Dikdörtgen masanın her kenarından eşit şekilde aşağıya sarkmasına özen göstererek beyaz masa örtüsünü serdik. Ben tabakları koydum, kardeşim de benim peşimden çatal bıçaklan yerleştirdi. Ağabeyim okullar kapanınca babamın bir arkadaşının Manisa’daki şantiyesine çalışmaya gitmişti. Bir iki hafta sonra kardeşim ve ben de amcamın yazlığına tatile gidecektik.

Babam sakinleşmiş gibiydi. Her şeyin yolunda gittiğini düşünüyordu. Bir ara akvaryumla bile ilgilendi. Kardeşime balıklara yem atıp atamayacağını sordu. İzin alınca akvaryumun kapağım kaldırıp biraz yem serpti. Balıkların yukan doğru hareketini seyretti, sonra da pencerenin yanma gidip akvaryuma güneş gelmesin diye perdeyi azıcık çekti.

Yediye yirmi kala kapı çaldı. Babam gazetesini katlayıp akvaryumun altındaki gazeteliğe koydu; gömleğinin düğmelerini iliklemeye başladı. Kapıyı kardeşim açtı. Biz koridorda dizilmiştik. Önde Aylin, arkada Nur Teyze ile Necdet

Amca içeri girdiler. Aylin elindeki paketi bana uzattı. “Bu senin, babam bunu sana aldı!” dedi. Oya yoktu.

El sıkışmalar ve öpüşmelerden sonra salona geçtik. Nur Teyze babaannemi yerde içliköfte yaparken görünce bir çığlık attı. Bunun çok hoş bir şey olduğunu söyledi. Dizlerinin üzerine çöküp babaannemi öptü, sonra da oracığa oturdu. Babaannemin avcuna aldığı topağı iki parmağıyla yuva biçiminde oyuşunu, avcunun içinde çevire çevire inceltişini, kavrulmuş kıyma ve soğan karışımım doldurduktan sonra köfteyi kapatışını ve iki eliyle şekil verişini seyrediyordu.

Necdet Amca ile babam kanepeye oturmuşlardı. Paketi açmamı söyledi Necdet Amca. Taşlan mıknatıslı küçük bir satranç takımı almıştı. Kareleri kırmızı-siyahtı. “O gecenin anısına,” dedi. Birkaç hafta önce gece geç bir saatte bize gelmişti. Evde bir tek ben vardım. Necdet Amca bizimkiler gelene kadar beklemek istediğini söylemiş ve içeri girmişti. Bana derslerle ilgili bir iki soru sorduktan sonra satranç oynamayı önermişti. Salondaki büyük sehpada duran satranç tahtasının başına geçip uzun süren bir maç yapmıştık. Necdet Amca sarhoştu, dikkatini toplayamıyordu. İki atımla şahını sıkıştırınca taşlan elinin tersiyle devirip gülmüştü.

Annem Oya’mn nerede olduğunu sordu. Teyzesiyle İstanbul’a gittiğini söylediler. Ankara’ya bir türlü alışamamış. Evden dışarı adımım atmıyormuş. Üstelik Aylin’le sürekli kavga ediyorlarmış. Adı geçince dönüp annesine baktı Aylin. O da yere oturmuş, ellerini dizlerinin üzerine koymuş, babaannemi seyrediyordu.

Babaannem anneme suyun kaynayıp kaynamadığım sordu. Yarım saate kadar yemeğe oturabileceğimizi söyledi. Kardeşim televizyonu açtı. Babam kapat işareti yaptı, yüzünde yine sinirli bir ifade vardı. Mutfağa gidip annemle bir şeyler konuştu. ,

Sekiz olmadan masaya oturmuştuk. Babaannem dışında büyükler rakı içiyordu. Balkon kapısı açık olduğu halde hiç esinti yoktu. Hepimiz terliyorduk. Masanın ortasındaki haşlanmış içliköftelerle dolu tepsiden yoğun bir buğu yükseliyordu. Babaannem konuklarımıza içliköfteyi ikiye bölmelerini ve limon sıkmalarını öğütledi. Aylin aynı şeyleri annesine tekrarladı. Nur Teyze de ona elini buz kâsesinin içinden çıkarmasını söyledi.

Hava kararınca tüller havalanmaya, balkonun kapısından ve akvaryumun arkasındaki açık pencereden bir esinti gelmeye başladı. Annem sinek girmesin diye kalın perdeyi çekmemi istedi. Babam, “Bırak kalsın,” dedi. Gömleğinin yakalarını iki eliyle çekiştiriyordu. Necdet Amca ile Nur Teyze yemeği övdüler, babaanneme teşekkür ettiler. Yüzleri kıpkırmızıydı. Annem mutfağa gidip tencereye bir bakmamı, köfteler suyun üzerine çıkmışsa getirmemi söyledi. Masanın ortasındaki boş tepsiyi aldım, mutfağa gittim. Köfteler suyun üzerinde oynaşıyordu. Bunlar son köftelerdi. Ocağı

kapattım. Kevgiri suya daldırırken, "Ne güzel bir akşam oluyor!” dedim kendi kendime. Elimde tepsiyle salona geri döndüm.

Bir süre sonra masadakiler dirseklerini tabaklarının iki yanma koyup ellerini çenelerinin altına kavuşturdular. Necdet Amca babamın paketinden bir sigara aldı. Kardeşimle Aylin odaya oynamaya gittiler. “Önce ellerinizi yıkayın!” diye bağırdı annem arkalarından. Babam sigarasını söndürdü ve anneme baktı. Necdet Amca kadehinden bir yudum alıp şarkı söylemeye başladı. Hepimizin gözlerinin içine bakarak söylüyordu. Bitirince alkışladık. Babam kadehindeki rakıyı bir dikişte bitirdi.

Arka arkaya şarkılar söylediler. Babaannem ve ben dinliyorduk. Sonra Necdet Amca cezaevi günlerinden söz etmeye başladı. Masadan kalkıp akvaryumun yanma gittim. Işığım yakmayı unutmuştuk. Işık yanınca balıklar hareketlendi. Koltuğa oturup onları seyretmeye koyuldum, bir yandan da masadakileri dinliyordum.

Babamla Necdet Amca tartışıyorlardı. "Bunu bir daha söylersen yumruğumu yersin!” dedi babam. “Vur öyleyse!” dedi Necdet Amca, “İşbirlikçisiniz siz! Vur hadi!” Önce yumruğun sesini, sonra sandalye gıcırtısını, en sonunda da annemin çığlık atar gibi babamın adını söylemesini duydum. Nur Teyze ile babaannem Necdet Amca’nm kalkmasına yardım ettiler. Babaannem elindeki peçeteyi kanayan kaşın üzerine bastırdı. Kimse konuşmuyordu. Babam masadan kalkıp tam karşımdaki koltuğa oturdu. Şakaklarından ter damlaları akıyor, kesik kesik soluk alıp veriyordu. Orada karşısında oturuyor olmama çok şaşırmış gibi yüzüme baktı.

&

İstenmeyen İki ki§i

Kaşlarımı kaldırarak başımla kapıyı işaret ettim. Kim bilir kaçıncı kez.

Yine anlamadı. Yattığı yerde işaretparmağıyla duvara şekiller çizmeye devam etti. Çemberler ve kareler. Arada sırada parmağının ucuna bakıyor, toplanan kireci avcuna siliyordu. Bunu beni deli etmek için yaptığını

düşünüyordum. Belki de onunla konuşmak istediğim şeyi biliyor, aklınca kaçmak ya da geciktirmek istiyordu.

Sonunda amcamla yengem mutfağa gitti de “Biraz konuşmamız gerek!” diye fısıldayabildim. Hiçbir şey sormadan, söylemeden kalktı, terliklerini önce ters sonra düz giydi, dışarı çıktı. Mutfağın önünden geçerken denize ineceğimizi söyledim. “Yalnızca ikiniz mi?” diye sordu amcam. Ağzımda bir şeyler geveledim. Halamın oğlu içeride, odada uyuyordu. Rahat biriydi o, konuşulması gereken bir sorunu yoktu.

Kardeşim bahçede, şeftali ağacının altında durmuş meyvelerine bakıyordu. Bazıları neredeyse başına değecekti. Bahçenin demir kapısını açıp ona doğru döndüm. Elimle çıkalım işareti yaptım.

Sokağın aşağı tarafındaki toprak yola indik. İkindi güneşi her şeyi kupkuru yapmıştı. Denizin üzerindeki parıltılara gözlerimi kısıp baktım. Başım ağrıyordu.

Otların, dikenlerin arasındaki daracık yoldan kıyıya iniyorduk. Kardeşim biraz önümdeydi; siyah düz saçları güneşte parlıyordu. İki elini iki yana açmış otlara dokunarak yürüyordu. Bir ara eline diken battı, durup dişleriyle çıkardı. Bu halleri sinirlendiriyordu beni. Oysa amcamın yemekten önce söylediklerini o da bal gibi duymuştu.

Kıyıya, kayıkhanenin yanındaki çakıllığa oturduk. Yerden aldığı taşları birbirine vururken sordu: “Ne oldu? Ne konuşacağız?”

“Babamın ne dediğini hatırlıyorsun, değil mi?” Cevabını beklemeden devam ettim, “Yük olduğumuzu hissedersek Ankara'ya dönecektik...”

“Yük mü olmaya başladık?” diye sordu, denize bakıyordu. Birkaç çocuk dipten gitme yarışması yapıyordu. Dalmadan önce ağızlarım açarak nefes alışlarını, çıktıktan sonra nefes bırakışlarmı duyabiliyorduk.

“Amcam neler söyledi, duydun sen de!”

“Evet kızdı sana.” -

Parmaklarımı çakıllara daldırdım.

“Haksız yere kızdı!” dedim. Söylediklerimi umursuyor mu diye dönüp baktım, o da bana baktı.

"Gözlerin doldu senin,” dedi, korkmuştu sanki.

“Haksız yere kızdı,” diye tekrar ettim. Tıpkı okuduğum kitaplardaki gibi, bir yumru gelip boğazıma düğümlenmişti.

Denize baktım. Çocuklardan biri suyun içinde amuda kalkmış yürümeye uğraşıyordu. Bacaklarını öne arkaya atarak, dizlerinden kırarak dengesini sağlamaya çalışırken düştü, nefes nefese sudan çıktı.

“Sen daha fazla yürüyebilirsin,” dedi kardeşim. (

Evet yürüyebilirdim, dipten de çok uzun gidebilirdim.

Halamın oğlunu geçiyordum. Ama bunları düşünmek içimdeki sıkıntıyı gidermiyordu.

“Amcam yük olduğumuzu mu söyledi?”

Bir şey söylemeden kayıkhaneye doğru baktım. Ne söyleyeceğimi bilmiyordum. Amcam tam olarak “yük oluyorsunuz” dememişti, ama benim topluluk bilinci olmayan, güvenilmez biri olduğumu, Pavel gibi olmak istiyorsam daha kırk fırın ekmek yemem gerektiğini söylemişti. Bütün bunlar öğleden önce iskeleye indiğimizde yediğimiz dondurma yüzündendi:

Kardeşim, halamın oğlu ve onun kız kardeşi hep beraber iskeleye inmiştik. Genellikle, akşamlan yemekten sonra, büyüklerle birlikte dondurma yemeye iniyorduk iskeleye. Ama bu sabah canımız denizde çok kalmak istememiş, evde halamın oğluyla tavla oynadıktan sonra aklımıza gelmişti bu fikir.

Daha yolun başında halamın oğlu iskeleye inen bir faytonun arkasına asılarak gözden kaybolmuştu. Kilisenin bahçesindeki piramit biçimli

mermerin arkasından gülerek fırlamıştı. Tavlada beni yendiği için neşeliydi.

Hepimizin neşesi yerindeydi. Yolun sağ yanındaki çam ormanından hafif bir serinlik geliyordu. Yol boyunca birbirimize şakalar yaparak, yeni seyrettiğimiz bir komedi filminden öğrendiğimiz şarkıyı söyleyerek, güle oynaya iskeleye indik.

iskele tenhaydı. Vapur yanaştığı halde üç beş kişi vardı. Faytonlar, sıra olmuş bekliyordu. Arka sıradakilerin sürücüleri yolcu kısmına geçmiş, çıplak ayaklannı uzatmış uyukluyordu.

Bir süre denize, yüzeye yakm dolaşan zargana sürülerine baktık. Halamın oğlu yanımıza olta almadığımıza yandı. “Yengem ne güzel çorba yapardı,” dedi. Birkaç gün önce akşama doğru kayıkhanenin oraya inip midye çıkarmış, ucuna parlak ipten halka takılı oltalarımızla zargana avlamıştık.

Güneşin altında durulmaz hale gelince dükkânların sokağına girip dondurma aldık. Eve dönüş yolunda, dondurma yediğimizi evdekilere söylememeyi önerdim, Böylece bizim de ortak bir sırrımız olabilir; dört çocuk, büyüklere güzel bir oyun oynayabilirdik. Bu fikir herkesin hoşuna gitti. “Akşam yiyeceğimiz dondurma her zamankinden daha tatlı olacak!” dedi halamın oğlu. Kimin ne söyleyeceği konusunda planlar yaptık.

Eve dönünce amcam iskelede ne yaptığımızı sordu. Halamın oğlu vapurdan inenleri seyrettiğimizi, faytonlara baktığımızı anlattı; zargana sürüsüne rastladığımızı söyledi. Kardeşim ve halamın kızı susuyordu.

“Sonra da dondurma yedik,” dedim.

Hepsi şaşkın şaşkın bana baktı. Birden büyük bir sessizlik oldu.

Amcam olan biteni öğrenince çok sinirlendi. Sakalını çekiştirmeye başladı. “Bak, diğerleri fikrin sahibi olmadıkları halde arkasında duruyor. Oysa sen, sen onları yalancı durumuna sokuyorsun. Sende topluluk bilinci yok. Bir şeyi sonuna kadar götüremiyorsun,..” dedi. Pavel ile ilgili o sözleri söyledi.

Öğle yemeğinde kimse bana bakmamış, benimle konuş-mamıştı ve şimdi burada, ayak parmaklarının arasına çakıl taşları yerleştirmeye çalışan

kardeşimle birlikte, istenmeyen iki kişiydik.

Pazar Arabası

nin dingilini gösterip, ‘tam buradan kaynak yaptıracaksın.” Diğer eliyle de yerde duran kahn metal çerçeveyi gösteriyordu ya, ben bir türlü aklımı ona, söylediği şeylere veremiyor, kendimi aptal gibi hissediyordum.

44 ak,” dedi babam kardeşimin üç tekerlekli bisikleti

B

Hep böyle oluyordu. Babamla birlikte bir iş yaparken...

Banyonun musluğu bozulduğunda suyu kapatmak için bodruma iniyordum ve vananın saat yönünde mi yoksa ters yönde mi kapandığını unutuyordum. Yukarı çıktığımda babam şaşkm ve kızgm, bana bakıyordu. Salonun avizesinin zincirini kısaltırken avizeyi bir türlü babamın istediği yükseklikte tutamıyordum» Termosifonu tamir ederken pense yerine kerpeteni uzatıyordum; bir yayı yerleştirmeyi, baba-mmkinden daha ince ve uzun parmaklarım olduğu halde, beceremiyordum. Aklım hep başka yerde oluyordu.

Öğle yemeğinden sonra salonun balkonuna çıkmış bisikletin dingilini demir testeresiyle yarım saat uğraştıktan sonra kesmiştik. Kesme işinde sorun çıkmamıştı, bisikleti sıkıca tutmam yetiyordu. Gözlerimi, sonlara doğru iyiden iyiye kızaran babamın kel kafasına dikmiş bir sürü şey düşünmüştüm. Yine babamla hindi kesişimizi... O yılbaşını...

Babam kaynak yaptıracağım yeri gösterirken neler olacağını biliyordum: Bir elimde bisiklet dingili diğerinde metal çerçeve 60. Sokak boyunca yürüyecek, 64. Sokak’m köşesindeki bisiklet tamircisine girecek, tamirciye babamın istediği şeyi anlatamayacak, iki metalin kaynak aleviyle renk değiştirerek yanlış bir yerden birleşmesini sonra da birleşme yerinin işe yaramaz bir griye dönüşmesini seyredecektim,

“Sana böyle mi söyledim!” dedi babam. Metal çerçeveyle dingili ayrı şeylermiş gibi tutuyordu, ama değildi. “Dingil burada olursa araba nasıl

yürür!”

Tamirci dükkânında beni alaycı bir gülümsemeyle karşıladılar. Babamın söyleyişini taklit etmeye çalışarak, “Bunu buraya kaynak yapacakmışsınız!” dedim.

Tamirci dükkânın bir köşesinde arkadaşlarıyla oturduğu masadan kalkıp, geniş tezgâhın yanma geldi. Avuçlarını mengeneye dayadı, “Ne yapacaksınız ki siz bunu?” diye sordu, küçümseyen, önemsemeyen bir tavırla.

Söylersem nereden kaynak yapılacağını bilir, anlar umuduyla yanıtladım: “Pazar arabası olacak.”

Hiçbir şey söylemeden kaynak makinesini çalıştırdı. Daha yarım saat önce yaptığı kaynağı ayırdı. Sonra dingille metal çerçeveyi başka bir biçimde bir araya getirerek, “Böyle mi?” diye sordu.

“Evet öyle,” dedim hayal kırıklığı ve üzerime birden çöken yorgunluk içinde.

Tamirci işini bitirince, “Borcumuz ne kadar?” diye sordum.

“Para istemez,” dedi.

Biraz rahatladım. İlk seferinde aldığı parayı babam fazla bulmuştu.

Eve dönerken sokağın güzel göründüğünü fark ettim. Bahardan yaza geçiyorduk. Bahçelerdeki çiçekler, kaldînmda-ki ağaçlar capcanlı taptazeydi. Hafif bir rüzgâr güzel kokular taşıyordu.

Babam açtı kapıyı. Koridor karanlık olduğundan mutfağa geçtik. Mutfağın penceresinden gelen gün ışığında iki elimle tuttuğum şeye bakan babam, “Anlamak bu kadar mı zor!” dedi neredeyse bağırarak. Yine kendimi birden çok yorgun hissettim.

“Bu bir pazar arabası olacak. Bu dingilin* bu iki tekerleğin üzerinde yürüyecek. Metal çerçevenin içine sunta kesip yerleştireceğiz. Kömürlükten çıkardığımız boruyu büktürüp şuralardan çerçeveye kaynak yaptıracağız.

Böylece arabanın tutacak yeri ve sırtı olacak. Sonra annen bezden bir torba dikecek...”

Neredeyse nefes almadan konuşuyordu. Üçüncü kez aynı tamirciye gitme düşüncesi içimi karartıyordu. 8. Cadde tarafında başka bir tamirci bulabilir miyim, diye düşünüyordum.

Babam sonunda konuşmasını bitirdi. Elini kaldırıp omzuma koydu ama ben vuracak sanıp irkildim.

Birden o da ben de utandık. Çok utandık. Birbirimize ba~ kamadan, başlarımızı eğip öylece kaldık. *

Ers İyisi Tıraş Edelim

Ona defalarca söylemiştim, tehlikeli bir şey olduğunu söylemiştim. Gerçi düşündüğüm tehlike başkaydı: Uykuya dalınca sakız nefes borusuna kaçabilir, nefes almasına engel olabilirdi. Sabah kalktığımda onu mosmor kesilmiş görmek istemezdim. O da kendisini öyle görmek istemezdi herhalde!

Sabah kalktığımda sol kulağının biraz yukarısında saçma yapışmış sakızı gördüm. Gülmeye başladım. Uyandı ve böyle uyanmaya alışıkmış gibi o da gülmeye başladı. Durum epey gülünçtü. Bir süre karşılıklı güldük.

Birden durup, “Sakızın nerede?” diye sordum.

Yorganın altına, yastığa, yere baktı. Parmağımla başımı gösterince iki elini birden yavaşça başına götürdü. Yüzünün ifadesi değişmiş, ciddileşmişti. Sol elinin avcuyla sakızı hissedince nedense tekrar gülmeye başladı. Sonra yataktan fırlayıp banyoya gitti.

Baktım aynanın karşısında, parmaklarıyla sakızı yokluyor, çekerek çıkarıp çıkaramayacağım anlamaya çalışıyordu. Biraz uğraştıktan sonra bu işi tek başına halledemeyeceğine karar verdi, evdeki herkese başına gelen şeyi gösterdi.

Günlerdir olur olmaz her şeye sinirlenen, pek iyi olmadığı belli olan babam kardeşimin başındaki sakızı görünce başını iki yana sallayıp söylenmeye başladı.

Annem, “Önce kahvaltı edelim, sonra bir çaresine baka-nz,M dedi; babamı daha fazla sinirlendirmemek için onu bu konunun uzağında tutmaya çalışıyor gibiydi. ,

Saçında kocaman bir sakızla sokağa çıkamayacağı için, kardeşimin yerine bakkala ben gittim. Belki de bu nedenle kahvaltı hazırlanırken başına kötü bir şey gelmiş gibi değil de bir kahramanmış gibi davranmaya başladı. Ağabeyimle bir olup onu kızdırmaya çalışmamıza bile aldırmıyordu.

Kahvaltı sırasında sakızı nasıl çıkaracağımızı konuştuk. Babam hiç konuşmuyor, kardeşime de bakmamaya çalışıyordu. Suskunluğu ürkütücüydü. Birden bağırıp çağırmaya başlayacak gibiydi.

“Buz ya da limon,” dedi annem, alçak sesle. Konuyu fazla uzatmak istemiyordu. .

Kardeşim limonu denemek istiyordu.

Kahvaltıdan sonra babam gazeteyi alıp kanepeye oturdu. Biz dördümüz ağabeyimin odasına gittik. Limonu ben sıktım, sakızda pek bir değişiklik olmadı. Bir kısmını bir tutam saçla birlikte çekip kopardım. Kardeşim acıdan bağırdı, gözünden yaş geldi. Kahraman havası kaybolmuştu.

Babam az sonra yanımıza geldi, bana buz getirmemi söyledi. Buz parçalarım bir kâsenin içine koyup getirdim. Babam birini aldı, sakızı ve çevresini yavaş yavaş ovmaya başladı. Yüzündeki ifadeyi yorumlayamıyordum. Bu iş bir an önce bitsin istiyordum. Hepimiz çok gergindik. Eriyen buz kardeşimin şakağından boynuna damlıyordu. Bundan pek hoşlanmadığı belli oluyordu.

Bütün buz parçalarını ovalaya ovalaya erittikten sonra babam parmaklarıyla sakıza asıldı. Sakızın bir parçası daha koptu, yine bir tutam saçla birlikte. Kardeşim ağzını sımsıkı kapamış, hiç ses çıkarmamıştı. Ama gözlerindeki

yaşları hepimiz görüyorduk. O da bize, bıraksak hemen kaçacakmış gibi bakıyordu.

Yeniden buz istedi babam. Bu kez sesi de yüzü de daha yumuşaktı. Yine ovalamaya başladı. Annem kardeşimin boynuna havlu koydu. Zavallının hiç sesi çıkmıyordu. Sakıza asılmadan önce babam kardeşime bakıp gülümsedi.

Bu kez parmaklarının arasında yalnızca bir tutam saç vardı.

Kardeşim gözlerinde yaşlarla elini sakızın üzerine bastırdı.

"Böyle olmayacak," dedi babam neredeyse neşeli bir sesle, "en iyisi tıraş edelim." -

Banyoya gidip elinde makas ve tıraş bıçağıyla döndü. Annem kardeşimin boynundaki havluyu alıp birkaç kâğıt peçete koydu.

. Babam önce makasla sakızın yapıştığı yerdeki saçı kesebildiği kadar kesti. Sonra tıraş bıçağıyla işe girişti. Kardeşimin siyah saçlarının ortasında büyükçe bir beyazlık belirirken babam dudaklarını titrete titrete "Bu dağlar kömürdendir, geçen gün ömürdendir" türküsünü söylüyordu.

Anneannem ve Ben

Anneannem üst üste o kadar çok çorap giyiyor ki sonunda çizmelerini giymesi neredeyse imkânsız hale geliyor. Her sabah kapının önünde ses çıkarmadan uğraşıyor. Ayağını bazen merdivenin basamağına uzatıyor. Pijamasının paçaları çoraplarından kurtulduğunda umutsuzluğa kapılıyor» başım havaya kaldırıp kesik kesik üflüyor, Eğilip her şeye yeniden başlıyor.

Çizmelerinin fermuarını başarıp da çekebildiğinde doğruluyor, beli lastikli siyah eteğini düzeltiyor. Kaim ve uzun mantosunu giyiyor. Düğmelerini aşağıdan yukarı ilikliyor, eşarplı başına geniş yün atkısını sarıyor, eldivenlerini giyip koluma giriyor.

Apartmandan çıktığımızda şöyle bir etrafına bakıyor ve "Bugün de çok soğukmuş!" diyor. Buz tutmuş yerlere bas-mamaya çalışarak küçük

adımlarla yürüyor. Yokuşa geldiğimizde koluma daha sıkı sarılıyor ve adımlarını yan yan atmaya başlıyor. Ağaçların kuru dallarında şamata koparan serçeleri gösterip “Bak bak bak!” diyor* O böyle söyleyince serçeler sanki daha da küçülüyor.

Otobüse binerken “Buna mı bineceğiz yavrum?” diye soruyor. Basamakları güç bela çıkıyor, bir yandan da yere değmemesi için mantosunun eteklerini tutuyor.

Yarıyıl tatili olduğu için otobüsler pek dolu olmuyor. Zaten biri mutlaka yer veriyor anneanneme. Anneannem yine mantosunun eteklerini tutarak oturuyor. Eşarbını düzeltiyor. Çevresindeki insanlara bakıyor. Küçük çocuklarla göz göze gelmeye çabalıyor. Başarınca başını aşağı yukarı sallayarak onlara gülümsüyor. Kendi kendine Arapça bir şeyler mırıldanıyor.

Sonra uyuyor. Başı öne düşüyor. Arkasından bakıldığında başsız gibi görünüyor. Bazen horlaması otobüsün en arkasından bile duyuluyor. Omzuna dokunup uyandırdığımda başını hızla kaldırıyor, gülümsemeye çalışarak soruyor: “Geldik mi yavrum?”

Hastaneden içeri girince atkısını eldivenlerini çıkarıp çantasına koyuyor. Geniş asansörlerin içinde, insanların arasında görünmez oluyor. Uzun koridorlardaki sıralardan birine oturuyor. Elleri dizlerinin üzerinde, avuçları yukarı bakıyor. Parmakları hep açık ve kıvrık, bekliyor.

Odalardan birinin kapısı açıldığında çantasını kavrıyor, kalkmaya hazırlanıyor. Sedyeyle ya da tekerlekli sandalyeyle geçenlere dikkatle bakıyor.

Doktorun yanında, giysilerini çıkarırken alnında boncuk boncuk ter birikiyor. Hemşirenin söylediklerini anlamadığında bana bakıyor, “Ha yavrum?” diye soruyor, çaresizliği kırıştırdığı alnından belli oluyor. Eteğini ve pijamasını sıyırırken, el ve ayak bileklerini açarken, içliğini iki eliyle kaldırıp sırtını, kamını açarken alm hep kırışık kalıyor. Kamına sürülen şeyin soğukluğundan ürperiyor, röntgen odasından çıkarken elleriyle omuzlarını, kollarım ovuşturup ısınmaya çalışıyor. Derin nefes alması

söylendiğinde içlenir gibi başını iki yana sallıyor. Sağ tarafına yatması istendiğinde

sağ elini başının altına koyuyor ve gözlerini kapıyor.

En sonunda kat kat giysilerini giyip, bir şeyleri bir şeylerin içine sokuyor, toparlanıyor. Çantasını elinde, koluma giriyor. Asansörün gelmesini bekliyor. Hiç konuşmuyor.

Eve dönüşümüz öğleden sonrayı buluyor. Anneannem üstünü değiştirip bir şeyler yedikten sonra salondaki kanepeye uzanıyor ve hemen uykuya dalıyor. Üzerinde adı yazılı açık mavi karton dosyada biriken tahlil sonuçlan, raporlar, reçeteler ve filmlerle ilgilenmiyor.

Akşar^a doğru uyandığında, “Yarm sabah da gidecek miyiz yavrum?” diye soruyor. Gideceğimizi öğrenince, ‘İyi, ne yapalım yavrum,” diyor. “Yine aç karnına herhalde.”

Gece erkenden uykusu geliyor. Kanepede, battaniyenin ve yorganın altında yalnızca tülbent sarılı başı görünüyor.

Sabah olduğunda her zamanki gibi erkenden hazırlanıp çıkıyoruz.

Anneannem ve ben... Biz... Biz ölüme karşıyız.

Muhsin Be/in Gelmesini Çok İstiyoruz

uhsin Bey geldiğinde kasada duruyor ve en kalaba

M

yiyor.

lık saatlerde bile sakinliğini dükkânın her yerine ya-

Babam da sakinleşiyor. Gözleri ve pos bıyığı, gerçekten mutlu olduğu anlardaki gibi, bütün yüzüne hâkim oluyor. Uzun saplı kepçeyi çorba kazanma daldırırken ya da yarım ekmeğin içine arnavutciğeri koyarken

kendini tamamen yaptığı işe veriyor. “Daha soğan ister misiniz?” diye soruyor kibarca.

Muhsin Bey ütülü pantolonu» üzerine tam oturan boğazlı kazağı, sinekkaydı tıraşı ve taranmış beyaz saçlarıyla, önüne yığılmış kalabalığın siparişlerini küçük kâğıtlara yazıyor, aldığı paralan düzelterek tezgâhın altındaki kutuya koyuyor. Arada sırada ekmek dolabını açıp ekmeğin öğle servisi için yetip yetmeyeceğine bakıyor.

Annemin emeklilik ikramiyesiyle açtığımız bu dükkân, Muhsin Bey geldiğinde, bütün günümüzü kaplayan, hayatımızı karartan, kötü kokuları üzerimize sinen bir yer olmaktan çıkıyor, bir tiyatroya dönüşüyor.

“Arkadaşlık böyledir işte,” diyor ağabeyim, “her şeyi bir oyuna dönüştürebilir.”

Biz bir yandan tezgâhın diğer tarafmdakileri seyrediyor, hiçbir şeyi kaçırmayalım diye birbirimizi dürtüklüyor, onların konuşmalarına, tavırlarına gülüyor, kızıyor; bir yandan da kendi rolümüzü oynuyoruz..

Babam, her şeyin mükemmel olmasını isteyen, bu yüzden anneme, bize, hatta kimi zaman müşterilere kızan, ancak arkadaşı yardıma geldiğinde sakinleşen babayı oynuyor. Bulaşıklarla dolu tepsiyi bodruma indirirken tahta merdivenden kayıp düştüğümüzde, kıpkırmızı bir yüzle yu kandan bize, çocuklarına bakıyor.

Annem, yemek yapmaktan, bulaşık yıkamaktan canı çıkmış, sinir krizi geçirmesine ramak kalmış anne rolünde. Babamın başını bazen kocaman, mutfağın kapısından sığmayan bir baş olarak gördüğünü söylerken, ağlamamak için kendini zor tutuyor. • •

Biz üç kardeş, yaptığımız her şeyi, ızgaradaki köfteleri çevirmeyi, kokoreçin üzerine kekik ve pul biber serpmeyi, buzdolabından sütlaç çıkarmayı, seyredildiğimizi bilerek yapıyoruz. Hayatın yükünü erken yaşta omuzlamış üç delikanlıyız. Dükkânın iki sokak aşağısındaki evimizden gece yarıları kazanlarla çorba taşıyoruz. Büyük bir dana ciğerini, zan-nı çıkanp küçük küpler halinde doğrüyor, üzerine un serpiyoruz, Köftelik kıymayla birlikte makinede çekmesi için bayat ekmekleri alıp kasabın

yolunu tutuyoruz. Sabah dükkânın önüne bırakılmış süt ve yoğurt kasalannı içeri alıyoruz.

Bütün bunlan zorunda olduğumuz için değil de, oyunun sürmesi için yapıyoruz.

Öğle kalabalığını atlattıktan sonra Muhsin Bey’in babamla birlikte buzdolabının arkasında, ayakta yemek yiyişini seyrederken, onun her öğle gelmesini, her şeyi bir oyuna çevirmesini istiyoruz.

Sevgili SOnlıik

Bugün öğleden sonra Nîhan bize geldi ve eve girmesiyle mutfağa dalması bir oldu. Baktım anneme yardım ediyor, maydanoz ve taze soğan yıkıyor. Kısın birlikte yaptılar. Yemekten, mutfak işlerinden konuştular. Annem Nihan’a kurutulmuş bamyayı pişirmeden önce iyice ovalaması gerektiğini söyledi ve sarımsaklı köftenin tarifini verdi. Çay bardaklarım salondaki masaya götürürken Nihan’m bana bakıp bir gülüşü vardı ki aklımı başımdan aldı! (Eminim bu satırları okuyunca “Nasıl gülüyordum?” diye soracak ve yakama yapışıp ayrıntısıyla anlatmamı isteyecek.)

Salonda epey oturduk. Çayla birlikte kısır, peynirli börek ve kek yedik. Nihan kekin tarifini de sordu. Sonra odaya geçtik. Kaçamak öpüşler, sanlmalar... Ağzı soğan kokuyor-dur diye çekinen Nihan... Sakalım yüzünden hemen kızaran yanaklan... Birden bütün odayı kaplayan bir şey... Hayatımızın son günü gibi. Aşk.

Satranç oynadık. O düşünürken ben onu seyrediyordum. Yüzünün çocuksuluğuna aykırı düşen boynunu ve satranç tahtasına doğru eğildiğinde ortaya çıkan göğüslerinin başlangıç çizgisini seyrediyordum. (Ne yapayım Nihan?) Her hamlemden sonra alt dudağını sarkıtarak üzülüyordun. Üzülüyordu! Nasıl oynaması gerektiğini söylüyordum ve bu oyun hoşuma gidiyordu: Ayrı taraflarda gibiydik ama değildik.

Nihan arada sırada odadan çıkmamı, anneme ve kardeşime görünmemi istedi.

Ona son yazdığım şiiri gösterdim. “Ne çoğu da çürüdü gitti koyu mavi derinliklerde” dizesine takıldı. “Neden çürüdüğünü düşünüyorsun?” diye sordu. Kederlendi. Onu neşelendirmek için akla karayı seçtim. Yağmur başlayınca neşesi yerine geldi. Bölümde ona asılan çocuktan söz etti. Bu kez benim neşem kaçtı. O çocuk da şiir yazıyormuş. Bir daha ömür boyu şiir yazmayacağımı söyledim, söz verdim. “Avcunu aç!” dedi bana. Sımsıkı yumruk yaptığı küçük elini avcuma koydu ve bir şey bıraktı. Minicik, camdan bir kalp. “Bunu hiç yanından ayırma!” dedi. Sonra öyle güzel utandı ki, her şeyi unuttum. .

Çıkmadan önce salonda biraz annemle oturduk. Annem Nihan’a şemsiyesi olup olmadığını sordu. Bir dahaki gelişinde sarmısaklı köfte yapacağım söyledi.

Şimdi, Nihan'm verdiği kalp bu sayfanın üzerinde duruyor ve masa lambasının ışığını kırarak çevresine morla pembe arası bir renk yayıyor. Bu onun rengi Sevgili Günlük! Onun kalbinin rengi... Ne güzel bir gün geçirdik bugün. Tabii kardeşimin, bir ara banyoya giren Nihan’ı dışarıdan kilitlemesini saymazsam! İlk gelişinde de ayakkabısının içine zeytin çekirdekleri doldurmuştu...

Değersizlik

«9 ,

Uç gündür sabah erkenden minibüsle Kadıköy’e iniyor, oradan vapurla Karaköy’e geçiyoruz. Küçücük jetonları, işe yarayacaklarına inanamadan turnikelere atıp Tünerden Beyoğlu’na çıkıyoruz. Cadde boyunca Taksim’e doğru yürüyor ve Mis Sokağı’nda caddeyi gören banklardan birine oturuyoruz. Kahvaltımızı burada yapıyoruz.

Büyük bir dikkatle caddeden gelip geçenlere bakıyoruz. Tek tek insanlara. Yüzlerine.

Tabii bir süre sonra ikimizin de ilgisi dağılıyor, tek bir insanı görmeye çalışırken renklerden, karaltılardan, gölgelerden, kımıltılardan başka bir şey göremez oluyoruz.

Oktay serçeparmağınm tırnağıyla dişlerinin arasındaki susamları temizlemeye uğraşıyor. “Kimi zaman bir ırmağa bakıyor gibi oluyorum,” diyor. Gözlerini kırpıştırıyor.

Bir balık ırmaktan sıçrayarak çıkıyor ve sokağa giriyor. Birkaç tanesi akıntıya karşı yalpalaya yalpalaya ilerliyor. Tabanı düz ve geniş tekneler arada sırada ırmakta çalkantılara yol açıyor. Kıyıda birkaç kişi paçalarını dizlerine kadar sıvamış, çıplak ayak bekliyor.

Bütün bunların anlamı ne» diye düşünüyorum. Çayı orta yaşlı, dişleri ayrık bir çaycının beyaz plastik termosundan içiyoruz ve üç gündür buraya gelip gözümüzü, yaz sonu sıcağında bizimkinden daha ciddi amaçlan varmış gibi görünen insanlara dikiyoruz.

"Sen neden Antalya’yı seçmiştin?” diye soruyorum Oktay’a.

“Sıcak olur diye düşünmüştüm,” diyor gözleri bulanık. “Martın sonlanydı, Ankara’da havalar çok soğuktu.”

Kafamda canlandırmaya çalışıyorum: Okulun futbol takımıyla On Dokuz Mayıs Stadyumu’nun yanındaki toprak sahada bir turnuva maçına çıkıyor Oktay, iyi bir orta saha oyuncusu. İlk yan bir de gol atıyor, penaltıdan. Devre olunca yedek kulübesinde toplanıyorlar. Oktay bir yolunu bulup sıvışıyor aralanndan, çünkü ikinci yarıya çıksa otobüsünü kaçıracak! Bir köşede alelacele giyiniyor, spor çantasını sırtına atıp garajlara gidiyor. O günün gecesi Antalya’da. Önce bir çay bahçesinde oturuyor, televizyon seyrediyor. Bahçe kapanınca bir park buluyor, bir banka uzanıyor. Üşüyor. Çantasının içine girip uyumayı hayal ediyor. Sabaha karşı bir bekçi onu karakola götürüyor. Karakolda bir polis elindeki topluigneyi Oktay’ın kulak memesine batırırken soruyor:

“Neden kaçtın evden?” .

Yıllar sonra çocukluk arkadaşım Oktay bana kardeşimin evden neden kaçmış olabileceğini söylüyor:

“Kendisini değersiz hissetmiştir.”

“Hangimiz hissetmeyiz ki bu duyguyu!” diyorum.

Cadde iyice kalabalıklaşmış. Bir pasajın girişinde beş on kişilik bir grup, tatilden yeni dönmüş okullular, birbirlerini kucaklayıp öpüyorlar. Yanık tenlerinin parlaklaştırdığı gözleriyle, dişleriyle gülüp, şakalaşıyorlar.

Kim değersiz hissetmez ki kendisini! Bir soyadının önünde toplanmış duruyoruz: ailemiz. Bir soyadının önünde tek tek isimler... Bir sabah kardeşim ürpererek arkasına bakıyor ve “Anne ben İngiltere’ye gidiyorum!” diyor evden çıkarken. “İyi yavrum, güle güle git!” diye yanıtlıyor onu annem. Arkasından ekliyor: “Fazla gecikme!” Her şey bu kadar gülünç. Kardeşimin arkadaşı babasının dükkânından yüklüce bir para çalmış; bunu öğrenince iş ciddileşiyor. Bir gün sonra İstanbul’dan telefon ediyorlar. Birtakım adamlarla konuşup anlaştıklarını, birkaç haftaya kadar gemiyle Ingiltere'ye gideceklerini söylüyorlar. Başlarının belaya girmesinden kaygılanıyoruz. Babam İstanbul’a gidip kardeşimi aramamın iyi olacağını söylüyor. “İstiklal Caddesi’nde oturup bekle,” diyor “mutlaka oralarda dolaşırlar.”

Üç gündür, sabahtan son Kadıköy vapurunun kalkış saatine kadar buralarda kardeşimi ve arkadaşını anyoruz.

Bu kalabalığın içinde değilseler nerdeler, diye düşünüyorum. Kardeşimin kendisini neden değersiz hissetmiş olabileceği üzerine kafa yoruyorum.

Bakkala gidip gelirken yakalanır insan belki de bu duyguya; bir Çiftlik yoğurdu, iki ekmek, bir paket Maltepe alırken...

Annem: Bir Felaketin Ortasında

Nesnelerin, şeylerin, bizim algılarımızdan bağımsız bir gerçeklikleri olduğunu söyler babam*

Hava ile su örneğin.

Hava ve su birlikte borulardan geçip banyodaki lavabonun açık unutulmuş musluğundan akarken küçük sarsıntılar olmuş, tuhaf sesler çıkmış olmalı. Borulardaki hava tamamen boşaldığında, sonuna kadar açık musluktan akan

su herhalde lavaboya çarpmış, etrafa sular sıçramıştır. Başlangıçta delikten rahatça akan su kısa bir süre sonra lavabonun içinde birikmeye başlamıştır. Lavabo dolunca da kenarlardan taşmıştır.

Banyoların zemininde, küvete ya da duş teknesine yakın bir gider olur. Zeminin eğimi suyun bu deliğe doğru akmasını sağlayacak biçimde verilir. Su eğimi bilir, eğimi tanır. Ona itaat eder.

Lavabodan taşan su klozetin iki yanından gidere doğru akmış olmalı. Ama gider de yetmemiştir bu akışı taşımaya. Küvet boyunca ilerleyip çamaşır makinesinin arkasında yavaş yavaş biriken su saatler sonra banyonun eşiğini aşacak hale gelmiştir. Sonra iki yatak odasının bulunduğa koridorun uzun duvarının dibinden akarak girişteki koridora ulaşmıştır. Annemle babamın yatak odasını, mutfağı ve kapısında eşik olan tuvaleti yalayıp salona dolmaya başlamıştır,

Şehrin bu tarafındaki evlerde salon parke döşelidir ve suyu emen tahta parçaları genişler; genişlemek için boşluk bulamazsa birbirini sıkıştırır; parke kabarır, dalgalı bir hal alır. Bu, su basan evlerde baskından birkaç saat sonra yaşanan alışılmış bir şeydir.

Annem eve geldiğinde nesnelerin gerçekliği işte böyle kendi kurallarına göre işliyor, babamın terlikleri salonda yüzüyor, zavallı köpeğimiz Kuzu bir koltuğun üzerine çıkmış havlıyor muş.

Su evin hemen hemen her yerini kaplamış, ağabeyimin çarşafının ucu bile ıslakmış.

Hâlâ şarıl şarıl akan musluğu, saatler önce olsa bir anlamı olacak bir çabuklukla kapatan annem, alt kattaki dükkândan birileri, tavandan su damlıyor diye şikâyete gelince az kalsın düşüp bayılacakmış. Mutfağın balkonunda*! süpürgeyi alıp salondan başlayarak suyu girişteki alaturka tuvalete doğru süpürmeye, eşikten aşırmaya uğraşmış. Bir saate yakın... *

Ben eve geldiğimde annem mutfakta bir sandalyeye oturmuş, titreyen elleriyle sigara içmeye çalışıyordu.

Yorgundu, sinirleri bozulmuştu. Yaptığı şeyleri kahkahalar atarak anlatmaya başladı. Anlatması bittiğinde ağlıyordu.

Orada burada ıslak yer bezleri, kumaş parçaları, hatta giysiler vardı. Yeri kurutabilmek için bulduğu her şeyi kullandığı belli oluyordu. Salondaki halıları, koridorlardaki yollukları sürükleye sürükleye balkona taşımıştı. Hava soğuk olduğu halde evin bütün camları açıktı.

Odaya girdim. Hah yarısına dek ıslanmıştı. Kötü kokuyordu. Kardeşimin yatağının olduğu taraf kuruydu. Kapının solunda yerde duran sunta dolap bayağı su emmişe benziyordu. Dolabın kapağı şişmeye başlamıştı. Açtım. Alt rafta, ıslanmış fotoğraflarımı, günlüklerimi, mektupları gördüm. Mektuplardan birini aldım. Ağabeyimin yaz tatilinde çalışmaya gittiği bir tatil yerinden yazdığı mektuptu bu. Zarfın üzerindeki adım ve adres okunmayacak şekilde dağılmıştı. Pul düşmek üzereydi. Mektubu çıkardım. Ipıslaktı ama bazı yerleri hâlâ okunabiliyordu. “Geçenlerde seyrettiğim bir filmdeki bir konuşma beni çok etkiledi,” diye yazıyordu ağabeyim, “Kaç... Kaç... Sonra bir anda yıkıl!”

Mektubu dolabın üzerine koydum. Salonda ne yapacağını bilemeden ayakta duran annemi, her şeyi olduğu gibi bırakıp çıktım.

Kimya Formülleri Öğrenci Olayları

C C ü uraya kadar!” diyor buyurgan bir ses.

JDGece.

Uykuya değil uykunun efendisine boyun eğiyorsun. O, “Buraya kadar!” deyince neyin sonuna geldiğini anlıyorsun. Kalkıp salona gidiyorsun.

Karanlığa ve sessizliğe dayanamadığm için televizyonu açıyorsun. Suya eğilen geyikleri kocaman ağızlarıyla yakalayan, suyun içine çekip parçalayan timsahları seyrederken, arkadaşlarıyla deniz kıyısına tatile giden sevgilini düşünüyorsun ve ağabeyim: Ayakkabısının tekini çıkarıp üzerine oturmayı akıl etti mi acaba?

Çünkü nisan geceleri soğuktur.

Yalnızca geceleri mi? Yirmi üçü civarında hava bozar» bulutlar yere iner, kar yağdığı bile olur. Ne çok tören havanın kötülüğü yüzünden ertelenmiş ya da kapalı yerlere alınıp geçiştirilmiştir. Çocuklar coşkularını ne yapacaklarım bilemezler, ezberlerinde şarkılar ve şiirler ve dans adımlan sol ki üç dört...

Sen de ezberlemiştin, evde annene bağıra bağıra okuyordun şiirini. Bazı sözcükleri söylemeyi çok seviyordun. Annen övüyordu seni, güzel okuduğunu söylüyordu. Tören gününden bir hafta sonra, okulun bahçesinde günlük güneşlikte sabah kürsüye »çıkarken öğretmenin şiirde anlatılan bayrağın dalgalamşmı el hareketleriyle canlandırmanı söyleyince... Fiyasko! Şiiri okuyamadm. Akhn ellerindeydi.

İki günü birbirine karıştırıyorsun. Kalabalık karşısında yaşadığın iki bozgunu: Şiiri unuttuğun o ertelenmiş tören günüyle, saçın uzun olduğu için üç beş kişiyle birlikte bahçede, bütün okulun önünde beklediğin o günü. Bellek en zayıf yerden kopuyor ve yine oradan bağlanıyor, gelip gelip takılacağın bir düğümle.

Bu tören hikâyesini sevgiline anlattığında, seni kendisine doğru çekip dudağına yakın bir yerden öpmüştü. Sonra da dolu gözlerle, “Seni yeniden, bu kez ben doğurmak istiyorum!” demişti. Biyolojide okuyor ve her hafta birkaç kurbağa kesiyor. Arka bacaklarından birinden asılmış beyni çıkarılmış bir kurbağa, ön bacaklarından birine yapıştırılan asitli bandı diğer ön bacağıyla sökmeye uğraşıyormuş, o bacağı da kesilirse... Nasıl da cinsel bir çekicilikle anlatıyor bunları ve yanaklarına kadar russalatasma batıyor sandviçini yerken. Sakarya Caddesfnde bankta oturuyorsunuz. Ama Konur Sokağı’nda da olabilirdiniz, Yüksel Cadde-si’nde de; ilkokulun duvarında, arkanızda beden dersi yapan çocuklar...

Annen yağmurda sırılsıklam ıslanmış eve döndüğünde, “Bu senin Selma Güneri’den sonraki en büyük aşkın galiba,” demişti. Beş yaşındayken seyrettiğin bir filmde âşık olmuştun Selma Güneri’ye. Zorla, zengin ve yaşlı bir adamla evlendirmişlerdi onu. Çok üzülmüştün ve âşık olmuştun. Bu üzüntüyle başka ne yapacağını bilmiyordun.

Sevgiline anlatsan yine öper seni. Burnuna değen burnu ve yumuşak dudakları her şeyi halleder. Yeşil kurşunkalemiyle senin adım alt alta üç

kere yazıp önlerine de cici, akıllı, güzel diye yazmıştı. Kimya kitabının kapağına.

Kitabın içinde gazların kinetik teorisi, kovalent bağlar, çözelti ısısı, katalizörler, yirmi beş santigrat derecede ve bir atmosfer basıncında kilojul bölü mol cinsinden bileşiklerin formasyon entalpileri, öğrenci olayları. Olanı biteni, vitrin camları kırılacak diye korkuyla seyreden esnaflar, yoldan geçenler ve polisler böyle düşünüp böyle söylerler: Öğrenci olayları...

Yukarıdan baksan gülünç, anlamsız görünecek bir kalabalık Abdi İpekçi Parkı'na doğru kımıldıyor. Sen de o kalabalığın içindesin. Kızılay Postanesinden protesto telgrafı çekmişsiniz. Diğer üniversitelerden öğrencilerle bir araya gelip basın açıklaması yapmak, "Hayır!" diye bağırmak için parka doğru yürüyorsunuz. Parka girdiğinizde birden işportacılar polise dönüşüyor, bıyıklarıyla, telsizleriyle. Kollarından, saçlarından, enselerine kadar açılmış kazaklarından tutup polis otobüslerine dolduruyorlar öğrencileri. Ve sen beyni çıkarılmış bir kurbağa gibi kaçıyorsun, ama işte ağabeyin ayakkabısının tekini çıkarıp üstüne oturmuş, uykudan geberiyor hücrenin beton zemininde.

- Nikâh

Nikâh

Gelin odasına doluşmuş bayağı eğleniyorduk. Müstakbel yengem oturduğu yerde gelinliğinin eteğini sıyırmış topuklu ayakkabılı jartiyerli bacağım gösteriyor, kırıtıyor, şuh kadm taklidi yapıyordu. Ağabeyimse, beyaz gömleği dışarıda, odanın duvarı boyunca sıralanmış biz seyircilerin önünde çok gülünç bir biçimde dans ediyordu. Arada sırada gömleğini kaldırıp, uzun yaz günlerinde odasındaki yatağında saatlerce uzanıp kendi deyimiyle "fikir üretirken" yaptığı gibi göbeğini sıvazlıyor, hepimizi kahkahalara boğuyordu.

Kardeşimle ben onun bu halini gözlerimizden yaşlar gelerek izlerken bir yandan da hoşnutsuz ebeveyn taklidi yapıyor, ağabeyimi azarlıyorduk.

"Rezil ettin bizi! Ailemizin yüz karası! "

Görevli, nikâh zamanının geldiğini haber vermek için kapıyı öyle bir anda açtı ki, bu şamatanın ortasında yakalanmış olmak her şeyi daha da gülünçleştirdi.

Ortalık biraz sakinleşince yengem ayağa kalkıp gelinliğini düzeltti; aynaya doğru eğildi, saçma, makyajına baktı. Arkadaşlarına nasıl göründüğünü sordu.

Ağabeyim yine bir dolu gülünç gevezelik yaparak gömleğini pantolonunun içine soktu. Aynanın önünde kravatım düzeltti. Bakışlarımız karşılaşınca bana aynadan dişlerini gösterip güldü.

Gelinle damat dışında hepimiz odadan çıktık. Giriş bölümünde hemen hemen kimse kalmamıştı; nikâh salonunda bir hareketlilik vardı. Birkaç kişi salonun geniş kapısında durmuş konuşuyordu.

"Tanımadıklarımız tanıdıklarımızdan fazla," dedi kardeşim şaşkınlıkla.

"Kız tarafı iyi çalışmış," dedim. Güldük.

Salona girdik. Annemle babam en ön sırada, yengemin anne ve babasıyla yan yana oturuyordu. Annem bizi görünce» ellerini ve ağzını oynatarak,

“Geliyorlar mı?” gibi bir şey sordu. Gözlerimi kapatıp açarak sorusunu yanıtladım.

Kardeşimle hem nikâh masasını hem de salondakileri görecek biçimde duvara; yaslanmış duruyorduk. İki yandan alnına düşmüş uzun siyah saçlarıyla hoş görünüyordu kardeşim. Lacivert kruvaze bir ceket giymiş, kravat takmamıştı.

Omzuna omzumla dokunup, “Gece ne döktürürsün şimdi sen!” dedim.

Her zamanki “utangaç kurt” gülüşüyle karşılık verdi. Omzuma yaslandı. Çok güzel, çok rahat dans eder, eğlencelerin gözdesi olurdu. Sigarası ağzının kenarında, kollarını ileri doğru uzatmış, bütün parmaklarını oynatarak, yavaş ve umursamaz dans edişini görür gibiydim. Kim bilir belki masaların birinden bir peçete kapar, halayın başına geçerdi ya da ağabeyimle birlikte piyanist şarkıcıyı esir alıp şarkı söylerlerdi.

Yengem ve ağabeyim nikâh masasının arkasındaki kapıda göründüğünde salonda bir alkış koptu. Gözlerim doldu. Kardeşime hafifçe sırtımı döndüm. Onun da aynı şeyi yaptığını fark ettim.

Şiddetli bir mikrofon uğultusundan sonra nikâh memuru şahitlerin masaya gelmelerim rica etti. Bu sırada ağabeyim birden ayağa kalktı, önce masanın arkasındaki kapıya doğru bir iki adım attı. Sonra davetlilerin yanından koşar adım geçerek salondan çıktı.

Bunun ağabeyimin şakalarından biri olduğunu düşündüm. Salondakiler şaşkın şaşkın kapıya doğru bakıyordu.

Bir süre bekledikten sonra kardeşimle ağabeyime bakmaya gittik. Dış kapının eşiğinde, rengârenk ışıkların altında duruyordu. Başını eğmiş, başparmağı ve işaretparmağıyla burnunu tutmuştu.

Ağlıyordu.

“Babamı gördünüz mü," dedi “takım elbisenin içinde küçülmüş gibiydi, küçücüktü,”

Tuz Kokusu

Sabah, rüzgârı sert esen, denizi soğuk bir adadaydım ve keçiler vardı. Yamaçlarda, denize inen patikanın kenarında sessiz sedasız keçiler.

Dalgaların dili olmalı, diye düşündüm kıyıya indiğimde, elmaşekeri gibi yalıyorlardı adayı.

Süt ve börekle kahvaltı yaptım. Açık mavi doğramaları olan tek göz bir dükkânda, alçak bir tabureye oturdum. Sakalı da önlüğü de beyazdı börekçinin.

iskele kalabalıktı.

Vapurun güvertesindeki tahta sıralardan birine uzanıp

uyudum.

Gözlerimi kısarak baktığım her yerde ağustosun yüz mumluk lambası.

Öğle yemeğini yüksek tavanlı bir lokantada yedim. Patlıcan musakka, pilav ve cacık. Tabağımı iyice sıyırdım.

Bir kıyı kahvesinde çay içtim. Fesleğenleri okşadım ve al-nımdaki teri sildim.

Sonra uzun bir otobüs yolculuğu. İlk mola yerinin çeşmesinde yeşil bir elma yıkadım. Salkımsöğütlerin gölgesinde yedim.

Yol boyu salaşlar gördüm. Köprülerden geçtim. Bir nehrin uykusu geldi de kıvrılıp uyudu hava kararınca.

İkinci mola yerinde evi aradım. Gece geç bir saatte varacağımı söyledim. “Ben zaten geç yatıyorum,” dedi babam.

Garajlardan eve kadar yürüdüm. Elimle hafifçe vurdum kapıya.

Kapı açıldı. Önce Kuzu göründü. Beni kokladı. Babam elinde kitabıyla Kuzu’nun arkasında duruyordu. Babam çok yumuşaktı, çok.[1]

Günlerimin nasıl geçtiğini sordu. Anlattım. Coşkuyla anlattım ve coşkulu olduğum için utanmadım. Babam da, gözlerinin içi pırıl pınl, dinledi. Bana ikimiz aynı insanmışız gibi baktı. Ben onun devamıymışım gibi. O zaman algılarımın kökenini anladım. Günlerdir gördüğüm her şeye karışan şiirin kaynağını anladım.

“Tuz kokusu/’ dedi babam, “ölümsüzlük hissi verir.”

Az sonra annem geldi yanımıza. Gözlerini tam açamadan masanın yanında durdu. Masaya tutundu. Yanaklarından öptüm. Aç olup olmadığımı sordu. Yüzü bembeyazdı.

“Ben kendimi iyi hissetmiyorum,” dedi ve sandalyeye yığıldı. Başını ellerinin araşma alıp, titremeye, ağlamaya başladı.

Babam annemin yanma gitti. İki elini omuzlarına koydu. Sonra başını kendisine bastırdı.

Onlara baktım. Onlara baktım ve ilk kez ikisinin de bir gün öleceğini düşündüm.

* «t

Bâlâmın Kafasındaki Olürnelt fikirler

Babam bir felsefe profesörüydü ve şubat ayının fırtınalı, yağmurlu bir öğle saatinde üniversitedeki odasında ölü bulundu.

Bir felsefeci ölü bulunduğunda akla gelecek ilk şüpheli elbette kafasındaki fikirlerdi. Öğle yemeğinde sosyal tesislerde görünmeyince odasına giden ve onu masasına yığılmış olarak bulan çalışma arkadaşlarına da emniyet yetkilileri aynı şeyi sordu: Acaba (yetkililer bunu gerçekten çok merak ediyordu), acaba profesörün kafasında ne tür ölümcül fikirler vardı?

Çalışma arkadaşları, öğretim üyelerinde âdet olduğu üzere, sorgulama sırasında, Eski Yunan’elan günümüze bir felsefe tarihi dersi vermiş ve askeri darbeden sonra yıllarca üniversiteden uzak kalan babamın yargı marifetiyle üniversiteye döndüğünü, kendini tümüyle tez öğrencilerinin

çalışmalarına verdiğini, öğrencileriyle ders dışında da görüş. tüğünü, hatta bazılarım evine çağırdığını anlatmıştı ki evet, evimize gelen saçı sakalı birbirine karışmış pasaklılardan ve peşinde koştukları kavramlardan, annem de biz çocuklar da illallah demiştik. Onlara durmadan çay taşıyorduk; Des-cartesln metafiziğine Spinoza'nm yönelttiği eleştiriler üzerine konuşurlarken boşalan bardaklan alıyor, hangi bardak kimindi, aklımızda tutmaya çalışıyorduk.

Babam öğrencilerine sevecenlikle, anlayışla yaklaşıyor, söylediklerini içten bir ilgiyle dinliyor, onların düşünüyor ve konuşuyor olmalarını önemsiyordu.

Aslında babam da başka pek çok insan gibi uzağındakilere ve yeni tanıştığı insanlara anlayışlı, iyi davranıyor, yakınlarından bunu esirgiyordu. Ancak son yıllarında anneme ve biz çocuklarına karşı davranışları da değişmiş, babam yumuşak ve sevecen biri olmuştu. Her şeyin en doğrusunu ve mükemmelini isteyen, bulamayınca öfkelenen hallerinden eser kalmamıştı.

Önu tanıyanlar bu değişimi yaşlanmasıyla, çocuklarının evlenmesi, kendi hayatlarını kurması gibi dünyevi şeylerle açıklamaya çalışacaktır. Pek de haksız sayılmazlar. Ama bir gün bir kitaba bakmak için girdiğim çalışma odasında, masanın üzerinde gördüğüm tükenmezkalemle yazılmış, üzerinde hiçbir düzeltme olmayan başlıksız bir yazı, onun yaşadığı değişimi açıklamak için daha kapsayıcı bir çerçeve kurma olanağı veriyor.

Sözünü ettiğim yazı kızlarıyla aşk yaşama gerginliğini taşıyamayan babalarla ilgiliydi. Bu aşkın fiziksel mi duygusal mı olduğu yazıda belirtilmiyordu, ama ne olursa olsun ürkütücü bir konuydu ve yazı, insan ruhunun her yerine girmeyi amaç edinmiş birinin cesur akıl yürütmeleri ve senaryoları üzerinde ilerliyordu. Yazının bir yerinde ailenin, insanoğlunun içindeki ilksel (galiba babam "ilkel" sözcüğünün olumsuz çağrışımlardan uzak durmak ve katı ahlakçılığa pabuç bırakmamak için "ilksel" sözcüğünü tercih etmişti) dürtülerin ortaya çıkma, baskılanma veya yaşanma alanı olduğu söyleniyordu. Son cümle şaşırtıcıydı. Yazının konusundan» amacından bağımsız bir hatırlatma» bir dilek gibi duruyordu: "İnsanın dünyayla ilişkisinde aklını kullanması demek olan felsefenin bu konuda da söyleyecek bir şeyleri olmalı."

Babamın kız çocuğu yoktu. Anlaşılan biraz uca gidip oradan hayata bir bakmak ve “özgür irade sahibi” olarak kabul edilen insanı çıkmazlarıyla yüzleştirmek istemişti.

Babam felsefenin eninde sonunda günlük hayatla, kişisel sorunlarla ilgilenmesi gerektiğini söylerdi. Bir kadınla bir erkeğin heyecanlarının bir ürünü olarak ortaya çıkan ailenin sonunda aynı heyecanın yok olduğu yere dönüşmesi» babamı, başka kadınlara yönelmenin dışında» zihinsel bir faaliyete de zorlamış olmalı. Yani, “Felsefenin bu konuda da söyleyecek bir şeyleri olmalı.”

Uzun ve kesintili akademik hayatının başından beri babam çevresindeki herkesin takdirini kazanmış, orta yaşa geldiğinde efsaneye (kendisi efsane yerine “fenomen” demeyi tercih ederdi sanıyorum) dönüşmüş biriydi. Pek çok insanın, bu arada kadınların ilgi odağıydı ve her birimizin kendi dünyasında olduğu, babama odaklanmak şöyle dursun, genel bir şaşılık problemi yaşadığı aile ortamı onun için hiç de çekici bir yer olmasa gerekti.

Aile hayatı ile aile dışı hayatı arasındaki karşıtlık babamı yıpratıyordu. Gençliğinden beri kafasını meşgul eden ve Seyhan Nehri’nin kıyısında okuduğu, eve babasından gizli soktuğu kitaplarla bilenen tek ve bütün bir insan olma düşüncesi, gelip ailesine toslamıştı. Oysa babam felsefeyi de bu düşüncesini gerçekleştirmenin yollarından biri olarak görmüştü.

Son yıllarında, birikimini hayatındaki karşıtlık sorununu çözmek, iki farklı insandan tek bir insan yaratmak için kullanmaya karar vermişti. Eşiyle ve çocuklarıyla, yeni, dışardan insanlarla kurduğu gibi bir ilişki kurmak istiyordu.

Annemle olan ilişkisini “yenileştirmek” için ne tür mücadeleler verdi bilmiyorum. Kadın erkek ilişkileriyle, özellikle de heyecanın yok olması konuşuyla bütün bilimler el ele verip ilgilense yeridir bence!

Biz çocuklarla olan ilişkilerinde belirgin bir değişiklik hepimizin dikkatini çekmişti. Karşımızda bize doğruları bildiren, yaşımızla ya da kişiliğimizle bağlantılı olarak ele alındığında hoş görülmesi gereken tavırlarımızı doğruluğun kılıcıyla budayan biri yoktu artık. Bizden bile acemi bir dinleyici vardı sanki. Her duruma “yeni” bir durum olarak bakan, eşsiz

birikimini bunun için kullanan biri vardı. Tam burada bizzat babamın bizlere öğrettiği dürüstlük gereği, bütün bunları gerçekten yaptığını değil, yapmaya çalıştığını söylemek gerek. Dolayısıyla, başka biri olmak için kendini parçalıyor, sessizce yiyip bitiriyordu, bu durum da bize bir yumuşaklık olarak yansıyordu demek daha doğru olur.

Acı çekiyordu babam. Zihinsel bir acı. Öte yandan ona göre, zihinsel dünyasında ve günlük hayatında acı veren kopuşlar yaşamayanlar, buna cesaret edemeyenler, insanı aptallaştıran bir sürekliliğin esiri oluyor, bunun sonucunda da zamanın geçişine, yaşlanmaya ve ölmeye akıl erdiremi-yoriardı.

Oysa babam her şeye akıl erdirmek istiyordu. .

Uyu 6iu@l Köpek Uyu

Şu işe bak, üç kardeş bir köpeği öldürmeye gidiyoruz, üstelik ortada bir mecaz filan da yok! Kalkıştığımız bu eylemi geçmişimizdeki başka eylemlerle karşılaştıran biri oldukça dokunaklı bir cümle kurabilir: Civcivleri öldüğü için ağlayan çocuklardan, bakımı sorun olan yaşlı köpeklerini Veterinerlik Fakültesi’ne “uyutmak” için götüren yetişkinlere, her şeyi anlaşılabilir ve değersiz kılan hayat

Kuzu arka koltukta, kardeşimin kucağında uyukluyor. Beyaz, dalgalı tüylerinin arasından düğme burnu ve arada sırada açtığı siyah gözleri görünüyor. Başına gelecekleri bilmiyor.

Arabanın motor gürültüsünden başka ses yok. Ağabeyim dikkatini yola vermiş gibi davranıyor. Direksiyonun başına geçer geçmez açtığı radyonun bu kez kapalı olması sessizliği bir zorunluluğa dönüştürüyor.

Yıllar öncesini, şimdi geçtiğimiz yollardan yıllar önce Kuzu ile geçip Veterinerlik Fakültesi’ne gelip gittiğimiz günleri düşünüyorum. Nisanın yağmursuz akşamlarından birinde Kuzu’yu gezdirirken başımıza gelenleri...

O akşam, annem migreni tuttuğu için Kuzu’yu benim dolaştırmamı istemişti. Bu tatsız görev aslında evde olmayan kardeşimindi. Bir tanıdığımız henüz üç aylık yavruyken Kuzu’yu verecek yer aradığını

bildirince kardeşim almamız için çok ısrar etmişti. “O zaman,” demiştik, “sorumluluğu da sana ait,” Ama çok geçmeden köpek annemin üzerine kalmıştı. Bir köpeğin arkasından, bir kolu dümdüz öne uzanmış koşturmak, köpeğin üzerindeki hâkimiyetini kendine ve başkalarına göstermek için “Hayır”lı, “Aferin’li, “Yavrum”lu kısa cümleler kurmak bize göre değildi. Bir köpek sahibi olmak ancak salonumuzda bir piyano olsaydı mümkün olabilirdi!

Salonumuzda piyano yoktu. Salonumuzdaki en gösterişli şey, dikenleri küçüklüğümüzden beri oramıza buramıza batan kocaman bir kaktüstü.

Kuzu’yu dışarı çıkaracağımı, sokak kapısının arkasına asılı tasmasını alarak ve “Atta, atta!” diye seslenerek ona bildirdim. Yattığı yerden başım kaldırıp bir süre baktı, sonra salonun ortasına gidip silkindi ve sehpanın çevresinde koşmaya başladı. Birkaç kez ayakucuma kadar gelip ön bacaklarım uzatarak hızla eğildi, sonra tekrar sehpanın çevresinde döndü. Bana sevimli gelen bu oyunlarım gülümseyerek seyrettim. Nihayet bir ata yakışacak adımlarla ve kuyruğunu yavaş yavaş sallayarak yanıma geidi. Tasmasını taktım.

Annem lisenin bahçesine götürmemin yeterli olacağını söylemişti. Bahçeye girince Küzu’nun tasmasını çıkardım. Nerdeyse bütün ağaçların dibine birkaç damla çiş yaparak koşturdu durdu. Bu arada bir yandan da beni gözlüyordu. Sonra çalılıkların kenarına, arka bacaklarını kırıp kıçını yere yaklaştırarak kakasını yaptı. Bu haldeyken dönüp bana baktı.... Bu bakışta kendimce canlı olma durumuyla ilgili genel, ortak bir şey gördüm. Bir utangaçlık gibi...

Eve dönerken tasmasını taktım. Kuzu yine tırıs gidiyor, sahibine güvendiğini belli eden bir edayla başım sağa sola çeviriyordu, Bakkalın önünde ne olduysa birden ileri atıldı ve kayışı iyice gererek koşmaya çalıştı. Aynı anda karşı kaldırımda birkaç çocuğun bağırdığını duydum. Kocaman bir Saint Bernard, kulaklarım savurarak bize doğru koşuyordu. O an aklıma birkaç gece önce televizyonda izlediğim bir belgesel geldi. Geriden gelen İngilizce konuşmaların üzerine Türkçe, Saint Bemardlarm zararsız, son derece uysal ve yardımsever köpekler olduğunu söyleyen adamın sesini duydum. Köpek çılgın gibi bize doğru koşuyordu, Kuzu inleyerek kayışa asılıyor, kaçmaya çalışıyordu ama Saint Ber-nardlar zararsız, son derece

uy... Kuzu’nun boynuna daldı, dört ayağını birden yerden kesip havada savurmaya başladı. Köpek hırıltıları, insan bağırışları, benim bile tanıyamadığım sesim. “Aman Allahım, aman Allahım!” deyip duruyordum. Kuzu’nun çırpınışları... Bakkaldan elinde torbalarla koşup gelen Saint Bernard’m sahibi kadın... Torbasındaki litrelik meşrubatı Kuzu’yu ağzında silkeleyen köpeğin kocaman başından aşağı .dökmemiz... Çaresizlik... Köpeğin ağzını açmaya çalışırken yere kapaklanan zavallı kadm. İki köpek ve iki insanın toz duman içindeki mücadelesi, Saint Bemard’m kaim kuyruğu... Kadm kuyruğa asılmamı söyledi. Asıldım. Asıldım. Sonunda bıraktı. Kuzu’nun cansız yere yıkılacağım sanıyordum. Bizimki kuyruğu bacaklarının arasında, ayaklan yere değmiyormuş gibi öyle bir koştu ki, bu kez de kaçıp gideceğini bir daha dönmeyeceğini düşündüm. Oysa apartmanın kapısında bekliyordu. Beni görünce inledi, kapıyı açtım, evin kapısının önünde yine aynı inle. me. İçeri girince salondaki masanın (piyanomuz yok) altına, sandalyelerin arasına saklandı.

Yaşıyordu. Hayatta kalmıştı. Kalın, keskin dişlerin arasında çiğnenmişti, silkelenmişti, savrulmuştu ama hayatta kalmıştı.

Sonraki günler pek de iyi geçmedi. Boynundaki yara iltihaplandı. Kuzu yemeden içmeden kesildi. Başım bile taşı-yamıyor, bir iki adımı zor atıyordu. Saint Bernard’m sahibi kadının arabasıyla Kuzu’yu veteriner veteriner dolaştırmaya başladık. İlk veteriner biraz acemiydi, irini boşalttıktan sonra tentürdiyot kullandığı için Kuzu’nun boynundaki deri etten ayrıldı, yırtıldı ve sarktı. Antibiyotiklerin etkisiyle biraz kendine gelen Kuzu yürürken bu sarkmış deriden sinir bozucu bir şapırtı çıkıyordu. Başka bir veteriner derinin altındaki dokuların ölü olduğunu, bu durumda deriyi dikmenin bir işe yaramayacağım söyleyerek, derinin altındaki eti zımparayla ovarak kanattı. Korkunç bir manzaraydı.

Ama işe yaramadı. Dikişler yine tutmadı. Deri yine olanca büyüklüğüyle sarkıyordu.

Veterinerlik Fakültesine bir tanıdığın tavsiyesiyle gittik. Tedavi birkaç hafta sürdü ve başarılı oldu, incecik boynunu daha da ince gösteren sargıyı nihayet çıkardığımızda tıraşlanmış tüylerin ortasında bozuk para büyüklüğünde bir yaradan başka bir şey görünmüyordu. Zamanla o. yara da kabuk bağladı, iyileşti. Kuzu eski haline döndü ama çok uzun bir süre

bakkalın önünden geçmek istemedi, evden çıkar çıkmaz yan sokağa sapıyordu.

Şimdi arka koltukta uyukluyor/Bazen başını kaldırıp havayı kokluyor. Bu yollar ona da tanıdık geliyor olmalı. Köpeklerin insanların ellerine doğru uzamış burunları ve dikiş tutmayan, paramparça bellekleri var. Bu yüzden, az sonra kardeşim bir bez parçasıyla ağzını bağladığında gözleri şaşkınlıkla açılacak. Bugünü ve yıllar öncesini birbirine karıştıracak. Görevliler, yan yattığı masada ona iğne yaparken, "Uyu güzel köpek uyu!" diyeceğiz, sırtımızı aşağılık bir mecaza dayayıp.

Aramızdaki En *Km* Mlesaf®

Aşağıdan zili çaldılar. Zaten hazırdım, çabucak indim. Arabaya biner binmez "Keçiören'den başlayalım, diyoruz/* dedi ağabeyim.

"Tamam!" dedim, "Düzlem geometrisinin esaslarına göre hareket edelim."

Keçiören'deki apartmanı bulmamız kolay olmadı. Önüfi-deki bahçede yaz geceleri ailecek izlediğimiz filmleri, yediğimiz salatalıkları, domatesleri kardeşim hatırlamıyor, ağabeyim çok iyi hatırlıyordu. Apartmanın duvarına perde kurulur, minderini alan gelirdi. Ağabeyim o filmleri giriş katında oturan astsubayın gösterdiğini söyledi. İzlediğimiz birkaç filmi saydı. Ben bir tek "Estergon Kalesi"ni hatırladım. Adamın birine, tuz dökülmüş ayak tabanlarını bir keçiye yalatarak, işkence yapıyorlardı. Her sabah okul yolunda beni kovalayan kazları anlatınca hep beraber güldük. Ağabeyim de babamla yaptığımız futbol maçından ve babamın, gömleğinin cebindeki sigara paketini tuta tuta koşmasından söz etti. Tabii askerlerin geldiği geceyi de konuştuk. Aşağı Eğlence'deki evin karşısında oyun oynadığımız arsaya yan yana üç apartman dikilmişti. Birinin altındaki kahveye oturup çay içtik. Onlara baktım, kardeşlerime. Ellerine, yüzlerine. Yoktan yere bir uzaklık, bir engel aramızda. Birbirimize, birlikte yaşadığımız onca şeyi aşıp yaklaşamayacakmışız gibi; ama öyle de yakınız ki, kapı kapandığında üçümüzün birden eli sıkışıyor,

"Babam biz bu evde otururken bıçaklanmıştı, değil mi?" diye sordu kardeşim, kahveden çıkarken. Ağabeyim "Evet," dedi "burası aynı zamanda senin küvette kurbağa yetiştirmeye çalıştığın ev!" Ve yine unuttuğumuz pek

çok şey anlattı. Bir üçgenin iç açılarının toplamından daha fazla olmadığımız o günlerde ağabeyimle camiye gidip beş vakit namaz kıldığımızı öğrenince, kardeşim bayağı şaşırdı. Aklıma arkasına kırmızıyla 9 numara dikilmiş Beşiktaş formam geldi. Bazen bir maçı yarım bırakır, öylece koşardık camiye... “Benimki 10 numaraydı,” dedi ağabeyim iflah olmaz Fenerbahçeli tavrıyla, “Cemil!”

Gazi Mahallesi, üçümüz için de, aylarca uğraşarak açtığımız köfteci dükkânı ve iki seneye yakm süren eziyet demekti. Dükkânın önünden geçtik. Market olmuştu. Yanındaki elektrikçi ve yumurtacı duruyordu. Kurgen Yumurta. Tabelayı görünce kocaman tepsi içinde omleti de gördük. Bir gün yumurtacı, bir iş kazası sonucu kırdığı yumurtaları belki işimize yarar diye bize vermiş, biz de omlet yapıp çok ucuz bir fiyata satmıştık. Tepsinin üzerinde “Kurgen Yumurtacım Katkılarıyla” yazılıydı ve bu babamın fikriydi. Bir sütlaçla yarım ekmek yiyerek öğle yemeğini geçiştiren parasız öğrencilerin nasıl sevindiğim, yumurtacının omlet yiyenleri seyrederken nasıl gurur duyduğunu gülerek konuştuk.

Bahçelievler’deki iki katlı evin biz taşındıktan üç dört sene sonra yıkıldığım biliyorduk. Kemal Çetinoğlu’nun nasıl zıpladığını hatırlayıp hatırlamadıklarını sordum. Hatırlıyorlardı. Annemle babamın evde olmadığı bir hafta sonu, halı-lan kaldırıp sabunlu suyla kapladığımız mozaik zeminde, çıplak ayakla buz pateni yapmamızı konuştuk. Sonra bahçede düzenlediğimiz olimpiyatları, sokaktaki tek vuruş turnuvalarını, zemini çivi oynamaya her zaman uygun olan yan bahçeyi, çivi oyununun kurallarını, Karagöz oynattığımız geceleri, babamın yurtdışmdan getirdiği agrandisörün başında fotoğraf tabederek geçirdiğimiz saatleri, yağ ve reçel sürülmüş ekmeği ağabeyimin suratına yapıştırmamı, evi basan fareleri, gazete dağıtıcılığı yaptığımız günleri... Sonsuza kadar uzatılabilen bir doğru parçası gibi, biz de sonsuza kadar hatırlayacak gibiydik!

Emek’teki apartmanın ön tarafındaki döşemeci duruyordu. Her sabah dışarı çıkardığı, deri kaplı silindir puf bile duruyordu. İlk defa bu evde ağabeyimin ayrı bir odası olmuştu ve yine ilk defa bu evde babamın yanında sigara içmişti Askeri darbe sonrası babamın eve kapandığı günlerdi. Geçim sıkıntısı çekmeye başlamış, para kazanmak için ailecek ufak çaplı işlere kalkışmıştık. Becerememiştik. “Yalnızca bir bardak boza

satabilmiştik, hatırlıyor musun?” diye sordu ağabeyim. “Hatırlamaz mıyım!” dedim, “Alan adam bozanın çok soğuk olduğundan yakmmıştı. ‘Buzdolabında mı tutuyorsunuz?[1] diye sormuştu. Biz de sanki bu yanlış bir şeymiş gibi utanıp ‘Hayır!’ demiştik...”

Üçümüzün de içi karardı.

Kardeşim, “Annem yemeğe bekliyor unutmayın!” diyerek sessizliği bozdu.

Anneme giderken onlara Eukleides’ten söz etmeye başladım. Geometrisinin temelini oluşturan beş aksiyomunu anlattım. Beşincisi üzerine yapılan tartışmalara değindim, konuyla ilgilenmiş birkaç büyük matematikçinin adını andım ve gelip Eukleides’çi olmayan geometriye dayandım çünkü hiçbir şey göründüğü, hatta yaşandığı gibi değil!

Her şey hatırlandığı gibi.

Çocuklara Sevdiği Yemekler

Akşamları annem saldırıya uğruyor. Zavallı kadının elinden hiçbir şey gelmiyor. Issız evin odalarını geziyor, sonra televizyonun karşısına geçip bekliyor.

Saldırı haberler bittikten sonra gerçekleşiyor. Annem dizindeki kireçlenme yüzünden hızlı hareket edemiyor, hemen yakalanıyor. *

Tamamen teslim olmadan önce, çocukları geldiğinde yapacağı yemekleri düşünmeye çalışıyor.